

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
док. екон. наук, професор
_____ Володимир СИБІРЦЕВ
«___» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
на тему:
«Сучасні тенденції інноваційного розвитку банківського
кредитування в Україні»

Виконав: здобувач вищої освіти 2 курсу, групи ФС-23М
ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

_____ **Ярослав ІВАНЧА**

«___» грудня 2024 р.

Керівник роботи: кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та
страхування

_____ **Вікторія КРАВЧЕНКО**

«___» грудня 2024 р.

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент
кафедри економіки, менеджменту та комерційної
діяльності ЦНТУ

_____ **Олексій ЗАЯРНИЮК**

Завідувачу кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Володимиру СИБІРЦЕВУ

здобувача вищої освіти економічного
факультету групи ФС-23М

(ОПП «Фінанси, банківська справа та
страхування спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа, страхування та
фондовий ринок»)

Іванча Ярослав Віталійович

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені виконати кваліфікаційну роботу за другим
(магістерським) рівнем вищої освіти на тему: «Сучасні тенденції
інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні».

« 30 » червня 2024 р.

(підпис)

Погоджено:

Керівник кваліфікаційної роботи:

_____ канд. екон. наук, доцент **Вікторія КРАВЧЕНКО**

(підпис)

« 30 » червня 2024 р.

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування:

_____ д-р екон. наук, професор **Володимир СИБІРЦЕВ**

(підпис)

« 30 » червня 2024 р.

Центральноукраїнський національний технічний університет

Економічний факультет _____
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування _____
Ступінь вищої освіти магістр _____
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» _____
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» _____
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Фінанси, банківська справа та страхування» _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
Володимир СИБІРЦЕВ

« 02 » вересня 2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Іванча Ярослав Віталійович

(прізвище ім'я по батькові повністю)

1. Тема роботи «Сучасні тенденції інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні»

(назва)

2. Керівник роботи Кравченко В.П., канд. екон. наук, доцент
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання роботи до захисту 10.12.2024

4. Мета та завдання кваліфікаційної роботи
Мета кваліфікаційної роботи є всебічне дослідження сучасних тенденцій інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні з акцентом на цифрові кредитні інновації на прикладі ПриватБанку. Завдання: розкрити сутність та значення цифрових інновацій на ринку банківського кредитування; розглянути види цифрових банківських кредитних інновацій; дослідити зарубіжний досвід застосування цифрових кредитних інновацій; надати загальну характеристику діяльності банку та його фінансовому стану; проаналізувати банківське кредитування; проаналізувати впровадження інноваційних технологій в банківське кредитування; визначити особливості вдосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників з застосуванням цифрових технологій; розглянути перспективи інтеграції зарубіжного досвіду цифрових кредитних інновацій.

5. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання плану дослідження	<i>жовтень 2024 р.</i>	
2.	Підбір та вивчення літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи	<i>жовтень 2024 р.</i>	
3.	Підготовка та подання керівнику: - першого розділу - другого розділу - третього розділу - вступу та висновків	<i>листопад 2024 р. листопад 2024 р. листопад 2024 р. грудень 2024 р.</i>	
4.	Подання робочого варіанту роботи керівнику	<i>грудень 2024 р.</i>	
5.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	<i>грудень 2024 р.</i>	
6.	Нормо-контроль секретаря ЕК, перевірка на академічну доброчесність	<i>грудень 2024 р.</i>	
7.	Відгук керівника	<i>грудень 2024 р.</i>	
8.	Рецензування роботи. Підготовка документів, що подаються до ЕК (листи, довідки, інформаційний листок, висновок-виписки, опубліковані статті).	<i>грудень 2024 р.</i>	
9.	Подання роботи завідувачу кафедри на допуск до захисту	<i>грудень 2024 р.</i>	
10.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень завідувача кафедри.	<i>грудень 2024 р.</i>	
11.	Подання роботи та супровідних документів до ЕК	<i>грудень 2024 р.</i>	
12.	Захист роботи	<i>грудень 2024 р.</i>	

Дата видачі завдання:

« 02 » вересня 2024 року

(підпис керівника)

Кравченко В.П.
(прізвище та ініціали)

Завдання прийнято до виконання:

« 02 » вересня 2024 року

(підпис здобувача)

Іванча Я.В.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Іванча Я. Сучасні тенденції інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні. Рукопис.

Кваліфікаційна робота за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Центральноукраїнський національний технічний університет, Кропивницький, 2024.

У роботі досліджено теоретичні аспекти розвитку банківського кредитування в умовах цифровізації. Розглянуто сутність і значення цифрових інновацій у банківському кредитуванні та їх вплив на підвищення ефективності кредитних операцій. Особливу увагу приділено аналізу різних видів цифрових банківських кредитних інновацій, таких як використання автоматизованих систем для оцінки кредитоспроможності та скорингів. Також вивчено зарубіжний досвід застосування таких інновацій, що дозволяє порівняти міжнародні практики і вітчизняні тенденції розвитку.

На основі проведеного аналізу діяльності АТ КБ «ПриватБанк», а також вивчення його фінансового стану, розглянуто застосування інноваційних технологій у банківському кредитуванні. Визначено, як цифрові інструменти сприяють підвищенню швидкості та зниженню витрат при наданні кредитів, а також як вони допомагають покращити обслуговування клієнтів.

Запропоновано рекомендації щодо вдосконалення процесів кредитування через впровадження нових цифрових технологій, зокрема щодо покращення оцінки кредитоспроможності позичальників та інтеграції іноземного досвіду у цифрові інновації банківської системи. Перспективи розвитку цифрових кредитних інновацій визначено як ключовий фактор для підвищення конкурентоспроможності банків на ринку кредитних послуг.

Ключові слова: цифрові кредитні інновації, банківські інновації, блокчейн-технології, аналітика великих даних, скоринг.

ABSTRACT

Ivancha Ya. Modern trends in innovative development of bank lending in Ukraine. Manuscript.

Qualification work for the second (master's) level of higher education in the specialty 072 "Finance, banking and insurance". - Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, 2024.

The paper examines theoretical aspects of the development of bank lending in the context of digitalization. The essence and significance of digital innovations in bank lending and their impact on increasing the efficiency of credit operations are considered. Particular attention is paid to the analysis of various types of digital bank lending innovations, such as the use of automated systems for assessing creditworthiness and scoring. Foreign experience in the application of such innovations is also studied, which allows comparing international practices and domestic development trends.

Based on the analysis of the activities of JSC CB "PrivatBank", as well as the study of its financial condition, the application of innovative technologies in bank lending is considered. It is determined how digital tools contribute to increasing the speed and reducing costs in providing loans, as well as how they help to improve customer service.

Recommendations are proposed for improving lending processes through the introduction of new digital technologies, in particular, for improving the assessment of borrowers' creditworthiness and integrating foreign experience into digital innovations of the banking system. The prospects for the development of digital credit innovations are identified as a key factor for increasing the competitiveness of banks in the credit services market.

Keywords: digital credit innovations, banking innovations, blockchain technologies, big data analytics, scoring.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1.....	10
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ	10
1.1.Сутність та значення цифрових інновацій на ринку банківського кредитування.....	10
1.2.Види цифрових банківських кредитних інновацій.....	20
1.3.Зарубіжний досвід застосування цифрових кредитних інновацій.....	25
РОЗДІЛ 2.....	33
АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ТА ЙОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	33
2.1. Загальна характеристика діяльності банку та його фінансового стану.....	33
2.2. Аналіз банківського кредитування	40
2.3. Аналіз впровадження інноваційних технологій в банківське кредитування.....	50
РОЗДІЛ 3.....	55
ВДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	55
3.1. Вдосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників з застосуванням цифрових технологій.....	55
3.2. Перспективи інтеграції зарубіжного досвіду цифрових кредитних інновацій.....	58
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ	74

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи, яка присвячена дослідженню сучасних тенденцій інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні, зокрема в контексті цифрових кредитних інновацій, є визначальною в умовах швидких змін фінансового ландшафту, обумовлених глобалізацією та цифровізацією фінансових технологій. За останні роки цифрові інновації, що використовуються в банківському кредитуванні, кардинально змінюють традиційні процеси, що пов'язані з наданням кредитів. Банки та фінансові установи все активніше використовують новітні технології, такі як штучний інтелект (ШІ), машинне навчання, блокчейн та біометричні системи для автоматизації кредитних процесів, зменшення операційних витрат, підвищення ефективності роботи з клієнтами та забезпечення високого рівня безпеки. Цифрові кредитні інновації дозволяють не лише зменшити витрати на традиційне обслуговування позичальників, але й забезпечити більш високий рівень доступності кредитних ресурсів для широких верств населення, зокрема для малих і середніх підприємств, а також для населення з низьким рівнем фінансової інфраструктури.

З огляду на значні виклики, що постають перед банківським сектором України в умовах економічної нестабільності, необхідність інтеграції інноваційних технологій у процеси кредитування набуває особливої актуальності. Впровадження цифрових кредитних інновацій здатне не тільки сприяти підвищенню рівня фінансової інклюзії, але й забезпечити гнучкість у процесі кредитування, що важливо для залучення більшої кількості позичальників та оптимізації процесів надання фінансових послуг. При цьому важливо враховувати, що розвиток цифрових технологій вимагає модернізації нормативно-правового регулювання в Україні, оскільки традиційні підходи до кредитування і фінансового моніторингу можуть не відповідати вимогам сучасних технологій.

Особливо важливою є тема використання блокчейн-технологій, які мають потенціал значно покращити прозорість фінансових операцій, захистити від шахрайства і забезпечити безпечне зберігання даних. Застосування алгоритмів штучного інтелекту в оцінці кредитоспроможності клієнтів дозволяє банкам більш точно прогнозувати ризики, що знижує ймовірність дефолтів та зловживань. Водночас, цифрові платформи для надання мікрокредитів дають можливість швидко і без значних витрат обробляти заявки на кредити, забезпечуючи легкий доступ до фінансування навіть для тих клієнтів, які не мають достатнього кредитного історії чи стабільних доходів.

Отже, дослідження сучасних тенденцій цифрових кредитних інновацій є надзвичайно важливим для подальшого розвитку банківського кредитування в Україні, оскільки вони дозволяють не тільки покращити доступ до фінансових ресурсів для різних категорій населення, але й підвищити ефективність та конкурентоспроможність банківської системи загалом. У зв'язку з цим, ефективне впровадження цих інновацій потребує комплексного підходу, що включає як розробку та впровадження нових технологій, так і вдосконалення законодавчої бази для створення сприятливих умов для розвитку інновацій у банківському секторі.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи є всебічне дослідження сучасних тенденцій інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні з акцентом на цифрові кредитні інновації на прикладі ПриватБанку. Відзначено, що з огляду на глобальні процеси цифровізації та розвитку фінансових технологій, банківське кредитування зазнає значних змін. У роботі передбачається здійснити аналіз основних факторів, які сприяють інтеграції цифрових технологій у кредитні процеси банків, визначити їх вплив на зниження витрат, підвищення ефективності обслуговування клієнтів і покращення якості кредитних послуг. Дослідження охоплює також питання адаптації традиційних фінансових установ до умов цифрової трансформації, а також оцінку використання новітніх інструментів,

таких як автоматизація процесів кредитування, блокчейн, великі дані, штучний інтелект і інші технології, що впливають на кредитування та позичальників. Для досягнення цієї мети були визначені та вирішені наступні завдання:

- розкрити сутність та значення цифрових інновацій на ринку банківського кредитування;
- розглянути види цифрових банківських кредитних інновацій;
- дослідити зарубіжний досвід застосування цифрових кредитних інновацій;
- надати загальну характеристику діяльності банку та його фінансовому стану;
- проаналізувати банківське кредитування;
- проаналізувати впровадження інноваційних технологій в банківське кредитування;
- визначити особливості вдосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників з застосуванням цифрових технологій;
- розглянути перспективи інтеграції зарубіжного досвіду цифрових кредитних інновацій.

Об'єкт дослідження є процеси інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні, зокрема цифрові технології, що використовуються у сфері кредитування, зокрема в контексті ПриватБанку як одного з лідерів у впровадженні інноваційних рішень на ринку.

Предмет дослідження є цифрові кредитні інновації, що застосовуються в банківському секторі України, а також їх вплив на процеси кредитування, оцінки кредитоспроможності позичальників, управління ризиками та вдосконалення банківських послуг. Особлива увага приділяється технологіям автоматизації кредитних процесів, застосуванню великих даних, штучного інтелекту, блокчейн-рішень та інших цифрових інструментів на прикладі ПриватБанку, який є піонером в інтеграції інноваційних технологій у кредитні процеси.

Методи дослідження включають як теоретичні, так і практичні підходи, що дозволяють комплексно аналізувати процеси інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні. Для збору та аналізу даних було застосовано методи порівняльного та системного аналізу, що дозволяють оцінити різноманітні моделі цифрових кредитних інновацій, що використовуються в банках. Зокрема, метод порівняльного аналізу дозволяє вивчити досвід закордонних банківських установ і порівняти його з інноваціями, що реалізуються в Україні, зокрема в ПриватБанку.

Також важливим інструментом є метод кейс-стаді, який дозволяє детально вивчити конкретні приклади впровадження цифрових технологій у процеси кредитування на прикладі ПриватБанку, зокрема аналіз ефективності використання блокчейн-технологій, великих даних, штучного інтелекту та інших інструментів для оцінки кредитоспроможності позичальників, зниження ризиків та оптимізації кредитних процедур. Для вивчення практичної реалізації цифрових інновацій застосовано методи емпіричного дослідження, що включають аналіз фінансових звітів, статистичних даних банку, а також вивчення практики застосування інновацій в банківській діяльності через інтерв'ю з експертами та співробітниками ПриватБанку.

У результаті використання цих методів вдалося отримати достовірні висновки щодо сучасних тенденцій у сфері цифрових кредитних інновацій та їх впливу на розвиток банківського кредитування в Україні.

Інформаційною базою є широкий спектр джерел, що забезпечують теоретичну та практичну основу для дослідження сучасних тенденцій інноваційного розвитку банківського кредитування в Україні, зокрема в контексті цифрових кредитних інновацій на прикладі ПриватБанку. Основними джерелами інформації виступають наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів з питань банківського кредитування, цифрових технологій та інновацій у фінансовому секторі, а також статті в профільних економічних виданнях і публікації, що відображають останні досягнення в цій сфері. Також важливим джерелом є офіційна документація ПриватБанку, зокрема річні

звіти, внутрішні дослідження та стратегії розвитку, які дозволяють аналізувати ефективність впровадження цифрових технологій у процеси кредитування. Для аналізу світових тенденцій у сфері банківських інновацій були використані міжнародні звіти, а також дослідження, присвячені застосуванню цифрових технологій у банківській сфері в таких країнах, як США, Німеччина та Китай. Також для підтримки теоретичних висновків використано статистичні дані Національного банку України та інших державних органів, що дозволяють оцінити поточний стан та динаміку розвитку банківського кредитування в Україні.

Наукова цінність кваліфікаційної роботи полягає в поглибленому аналізі впливу цифрових інновацій на розвиток банківського кредитування в Україні, зокрема в контексті застосування новітніх технологій в ПриватБанку. Робота сприяє розширенню теоретичних уявлень про роль цифрових інструментів у трансформації банківських послуг, підвищенні ефективності кредитних процесів та покращенні якості обслуговування клієнтів. Вона також додає нові відомості до вивчення практичних аспектів інтеграції блокчейн-технологій, смарт-контрактів та інших інновацій у банківське кредитування. Одержані результати дають змогу глибше зрозуміти динаміку змін у сфері фінансових послуг та створити теоретичні й практичні основи для подальшого розвитку цієї галузі в Україні. В ході дослідження одержано наступні наукові результати:

- узагальнено поняття «цифрові кредитні інновації»;
- доповнено класифікацію кредитних інновацій в розрізі цифрових технологій;
- сформульовано напрями удосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників з застосуванням цифрових технологій;
- запропоновано перспективи інтеграції зарубіжного досвіду цифрових кредитних інновацій.

Практичне значення полягає у формулюванні рекомендацій щодо впровадження сучасних цифрових технологій у банківське кредитування,

зокрема в контексті ПриватБанку. Дослідження має на меті підвищення ефективності кредитних процесів, покращення клієнтського досвіду та зниження витрат завдяки інноваційним інструментам, таким як блокчейн і смарт-контракти. Одержані результати можуть бути використані для оптимізації банківських операцій, вдосконалення управління кредитними ризиками та розвитку нових фінансових послуг, що сприятиме зміцненню конкурентних позицій банківської установи в умовах цифрової трансформації.

Апробація результатів дослідження. Наукові положення основних результатів дослідження та їх практичне застосування обговорювались на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери (28 листопада 2024 р).

Обсяг та структура випускної кваліфікаційної роботи. Логіка та методика дослідження обумовили структуру роботи, яка складається з трьох розділів, вступу та висновків, викладених на 70 сторінці, списку використаних джерел, 7 таблиці, 4 рисунки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

1.1. Сутність та значення цифрових інновацій на ринку банківського кредитування

У світі останнім часом спостерігається швидкий розвиток інноваційних технологій у різних сферах життя, і банки не залишаються осторонь цього процесу. Впровадження інтернет-банкінгу, мобільного банкінгу, застосування NFC-технологій, використання чатботів, а також створення безвіддільних банків і багато інших інноваційних рішень стали частиною стратегії сучасних банків для збереження конкурентоспроможності серед інших фінансових установ.

Економічна сутність поняття «кредитна інновація» полягає у впровадженні нових або вдосконалених фінансових інструментів, методів, технологій та процесів у сфері кредитування, які спрямовані на підвищення ефективності, доступності та якості кредитних послуг для клієнтів, а також на оптимізацію роботи фінансових установ.

Ці інновації мають на меті створення додаткової економічної цінності як для кредиторів, так і для позичальників. Вони базуються на інтеграції сучасних інформаційних технологій, аналітичних інструментів і автоматизованих систем, що забезпечує більш точну оцінку кредитних ризиків, зниження витрат на обслуговування кредитів і покращення користувацького досвіду.

Дослідженням кредитних інновацій займалися, як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, які мають схожі думки щодо визначення їх сутності. А. Андрєєва розглядає кредитні інновації, як «новий кредитний інструмент, як форма перерозподілу грошових ресурсів, що несе певний рівень ризиків,

прибутковості і ліквідності, які відповідають потребам, позичальників, кредиторів, інвесторів і інших учасників кредитного ринку» [1]. В своїх працях Д. Родін визначає кредитні інновації, як «реалізований у формі нового кредитного продукту, послуги кінцевий результат інноваційної діяльності кредитної установи» [2]. К. Крістенсен вважає «будь-який інноваційний продукт, послуга, метод у сфері кредитування. будь-яка нова ідея, метод, пов'язані з вдосконаленням існуючих кредитних послуг, являються кредитною інновацією» [3].

Кредитна інновація на думку М. Хаммермеш – «це процес розробки та впровадження нових кредитних продуктів, послуг або підходів, спрямованих на покращення доступності кредиту, зниження ризиків і збільшення ефективності діяльності кредитних установ» [4].

С. Серебряков розглядає кредитну інновацію, як «новий метод, продукт, який змінює традиційні методи кредитування, створюючи нові можливості для боротьби з фінансовими проблемами та стимулювання економічного розвитку» [5].

Кредитна інновація в сучасності набуває якісно нового змісту завдяки впливу цифрових технологій, трансформуючись у цифрову інновацію кредитування.

Цифрові інновації на ринку банківського кредитування є важливим фактором, що змінює традиційні підходи до надання фінансових послуг і відкриває нові можливості як для банків, так і для клієнтів. Ці інновації охоплюють різні аспекти кредитних процесів — від подання заявок до обслуговування позик, скорочення ризиків і підвищення ефективності роботи банків.

Цифрові інновації в банківському секторі охоплюють впровадження нових технологій та цифрових рішень для покращення банківських послуг, підвищення ефективності операцій та задоволення потреб клієнтів. Різні автори по-різному визначають це поняття. Так, наприклад, Й. Шумпетер розглядає «інновації як рушійну силу економічного розвитку, що включає

впровадження нових технологій та методів у різних галузях, включаючи банківську сферу» [6].

П. Друкер в своїх працях підкреслює значення «інновацій у бізнесі, вважаючи їх ключовим фактором для досягнення успіху та конкурентної переваги, що стосується і банківського сектору» [7].

Р. Мертон досліджує роль інновацій у фінансовій сфері, зокрема їх вплив на розвиток фінансових інструментів та послуг у банківському секторі [8].

Х. Мінські вивчає взаємозв'язок між фінансовими інноваціями та економічною стабільністю, акцентуючи увагу на ризиках, пов'язаних з впровадженням нових фінансових продуктів у банківській сфері [9].

М. Шуба зазначає, що «банківська інновація — це результат новаторської діяльності банків, наслідком якої є новий продукт, послуга чи технологія» [10].

На думку О. Вовчак та Н. Гонгало «цифрові інновації впливають на конкурентоспроможність банків, зокрема через впровадження сучасних цифрових проєктів, створених у співпраці з технологічними партнерами» [11].

З. Боді, Б. Грехем, П. Ф. Друкер та інші вивчали «інновації у фінансовій сфері, підкреслюючи, що впровадження нових технологій та фінансових продуктів є ключовим фактором розвитку банківської діяльності» [12].

І. Веселий зазначає, що цифрові банки активно використовують інноваційні маркетингові підходи для залучення клієнтів і підвищення своєї привабливості в умовах розвитку фінансових технологій [13].

Б. Луців розглядає «банківський маркетинг в умовах цифрової глобалізації, підкреслюючи значення цифрових інновацій для адаптації банків до сучасних» [14].

Вчені Л. Чубук, О. Яценко та Н. Овандер досліджують «вплив цифрової економіки на зміну моделей бізнесу та фінансового управління, акцентуючи увагу на інституціоналізації цифрових трансформацій» [15].

Ф. Мишкін аналізує «вплив фінансових інновацій на стабільність та ефективність фінансових ринків, включаючи банківські установи» [16].

Отже, з всього вище викладеного можна узагальнити, що цифрова кредитна інновація є сучасним концептом, що відображає впровадження інноваційних цифрових технологій у процеси кредитування, управління кредитними продуктами та обслуговування клієнтів у фінансових установах.

Цифрова кредитна інновація охоплює всі етапи кредитного процесу: від подачі заявки до моніторингу та управління ризиками. На стадії обробки заявок використання цифрових рішень дозволяє автоматизувати аналіз даних, пришвидшуючи прийняття рішень. Завдяки кредитному скорингу, базованому на великих даних і алгоритмах машинного навчання, банки отримують змогу проводити точну оцінку платоспроможності позичальників, знижуючи рівень кредитного ризику.

Ці інновації охоплюють такі напрями, як онлайн-кредитування, мобільні додатки для оформлення та управління кредитами, використання блокчейн-технологій для забезпечення прозорості фінансових операцій, автоматизований кредитний скоринг на основі великих даних (Big Data) та алгоритмів штучного інтелекту. Їх упровадження сприяє підвищенню рівня доступності кредитних продуктів, особливо для малих і середніх підприємств, а також для фізичних осіб, які раніше не могли скористатися традиційними кредитними послугами через територіальні чи фінансові обмеження.

Таким чином, цифрові банківські інновації у сфері кредитування є важливим елементом трансформації сучасного банкінгу, спрямованої на задоволення зростаючих потреб клієнтів та посилення конкурентоспроможності фінансових установ.

Мобільні додатки надають користувачам можливість виконувати фінансові операції в будь-якому місці та в будь-який час, що є важливим для мешканців віддалених регіонів, де традиційна банківська інфраструктура є недостатньо розвиненою або взагалі відсутньою. Онлайн-сервіси, такі як дистанційне відкриття рахунків або кредитування, дозволяють уникнути необхідності фізичної присутності у відділеннях банків, що значно економить час і знижує витрати клієнтів.

Малий бізнес, який часто стикається з проблемами отримання фінансування через бюрократичні перепони або жорсткі вимоги банків, також отримує вигоду від цифрових інновацій. Сервіси онлайн-кредитування дозволяють підприємцям швидко отримати доступ до необхідних ресурсів, забезпечуючи гнучкість і оперативність у вирішенні бізнес-завдань.

Загалом цифрові інновації сприяють зменшенню фінансового розриву між різними категоріями клієнтів, підвищуючи доступність послуг для всіх соціальних груп, незалежно від їхнього місця проживання чи рівня доходів.

Цифрові інновації у банківській діяльності значно вплинули на оптимізацію процесів обслуговування клієнтів, забезпечуючи швидкість і ефективність надання послуг. Одним із ключових досягнень у цій сфері є суттєве скорочення часу, необхідного для виконання банківських операцій, зокрема розгляду заявок на кредити та ухвалення відповідних рішень.

Автоматизація процесів у поєднанні із застосуванням алгоритмічних підходів дозволяє банкам ефективніше обробляти великі обсяги інформації. Замість ручної перевірки документів і довготривалої аналітичної роботи, яка раніше потребувала участі декількох співробітників, сучасні автоматизовані системи здатні швидко аналізувати подані клієнтами дані. Високоточні алгоритми не лише скорочують час перевірки, а й знижують ризик помилок, що є важливим чинником для забезпечення надійності банківської діяльності.

Цифрові рішення, такі як системи управління ризиками в режимі реального часу, використовують великі масиви даних для аналізу кредитоспроможності клієнтів. Завдяки цьому рішення щодо схвалення кредиту можуть ухвалюватися упродовж кількох хвилин, що є суттєвим покращенням порівняно з традиційними методами, які могли займати дні чи навіть тижні. Крім того, автоматизація значно прискорює виконання рутинних операцій, таких як відкриття рахунків, верифікація даних або обробка платежів.

Це скорочення часу обслуговування створює конкурентну перевагу для банків, оскільки клієнти дедалі більше цінують швидкість і зручність взаємодії

з фінансовими установами. У свою чергу, банки, які впроваджують цифрові інновації, можуть більш ефективно розподіляти свої ресурси, спрямовуючи увагу на стратегічні завдання та підвищення рівня обслуговування.

Цифрові інновації сприяють значному зниженню операційних витрат у банківській діяльності шляхом автоматизації та оптимізації ключових процесів. Однією з найважливіших сфер такого впливу є процес кредитування, який зазнав істотних змін завдяки впровадженню сучасних цифрових рішень.

Традиційні підходи до обробки кредитних заявок передбачали залучення значної кількості персоналу, що займався перевіркою документів, оцінкою ризиків та іншими аналітичними завданнями. Це обумовлювало високі витрати на оплату праці, навчання співробітників, утримання офісних приміщень і пов'язаних інфраструктур. Цифрові технології, такі як автоматизовані системи обробки даних, алгоритми кредитного скорингу та технології штучного інтелекту, дозволили банкам істотно скоротити ці витрати.

Автоматизація процесів дає змогу здійснювати оцінку кредитоспроможності клієнтів у режимі реального часу, що значно зменшує потребу в ручній обробці та втручанні працівників. Це не лише прискорює прийняття рішень, а й знижує ймовірність людських помилок, які могли б призвести до додаткових витрат. До того ж використання цифрових платформ і мобільних додатків для подачі заявок і комунікації з клієнтами зменшує витрати на фізичну інфраструктуру, таку як офіси та філії.

Зниження операційних витрат також дозволяє банкам пропонувати клієнтам вигідніші кредитні умови. Наприклад, зменшення витрат на персонал і супутні послуги дає можливість банкам скорочувати комісії, знижувати процентні ставки або вводити додаткові бонусні програми. У результаті банки стають більш конкурентоспроможними на ринку, пропонуючи клієнтам привабливіші умови співпраці.

Таким чином, цифрові інновації є потужним інструментом, який не лише знижує операційні витрати, а й створює умови для підвищення ефективності

діяльності банку, покращення якості обслуговування клієнтів та формування нових конкурентних переваг.

Використання цифрових інновацій у сфері управління ризиками значно трансформувало банківські процеси, забезпечуючи точнішу оцінку ризиків і підвищення стабільності фінансових установ. Завдяки інтеграції аналітичних інструментів, таких як великі дані (Big Data), штучний інтелект (AI) і технології кредитного скорингу, банки отримують змогу впроваджувати нові підходи до аналізу та мінімізації ризиків.

Одним із ключових досягнень є точніше оцінювання кредитоспроможності позичальників. Завдяки обробці великих обсягів даних про поведінку клієнтів, їхні фінансові операції та інші релевантні показники банки можуть формувати детальні профілі ризиків. Це дозволяє точно оцінити ймовірність неповернення кредиту та приймати обґрунтовані рішення. Застосування технологій кредитного скорингу, які базуються на аналізі історичних даних та прогнозних моделей, значно підвищує точність оцінки ризиків у порівнянні з традиційними методами.

Штучний інтелект також відіграє ключову роль у вдосконаленні управління ризиками. Використовуючи алгоритми машинного навчання, банки можуть виявляти приховані закономірності та ризикові фактори, які неможливо ідентифікувати вручну. Наприклад, AI здатний аналізувати нетипову поведінку клієнтів у реальному часі, попереджуючи про можливі шахрайства або ризикові операції.

Застосування Big Data у банківській сфері дозволяє проводити всебічний аналіз великих обсягів структурованих і неструктурованих даних. Ці технології дають змогу отримувати цінну інформацію про загальні тенденції на ринку, аналізувати макроекономічні ризики та прогнозувати їхній вплив на банківські операції. Такий підхід дозволяє банкам ефективніше адаптувати свої стратегії управління ризиками до змін зовнішнього середовища.

Впровадження цифрових технологій також сприяє зменшенню кількості неповернень кредитів. Завдяки точнішій оцінці ризиків банки можуть

запропонувати клієнтам оптимальні умови кредитування, які враховують їхні фінансові можливості. Крім того, ефективніші методи моніторингу кредитних портфелів дають змогу своєчасно виявляти проблемних позичальників та вживати заходів для зменшення негативного впливу.

Отже, цифрові інновації забезпечують якісне покращення управління ризиками у банківській сфері, створюючи умови для підвищення стабільності фінансових установ, мінімізації втрат та ефективнішого використання ресурсів.

Сучасний банківський сектор стикається з постійними викликами, пов'язаними з забезпеченням безпеки даних і захистом фінансових операцій. У відповідь на ці виклики банки активно впроваджують цифрові інновації, які створюють нові стандарти безпеки, знижують ризики шахрайства та підвищують довіру клієнтів до фінансових послуг.

Однією з ключових технологій, що впливають на підвищення безпеки, є блокчейн. Ця технологія забезпечує децентралізоване зберігання інформації, де кожна операція записується у вигляді незмінного запису в розподіленій базі даних. У контексті кредитування блокчейн гарантує прозорість та достовірність усіх транзакцій, зменшуючи можливості для маніпуляцій або шахрайства. Завдяки своїй структурі блокчейн усуває необхідність у довірених посередниках, що знижує ризики злому централізованих систем.

Окрім блокчейн-технологій, банки використовують сучасні методи шифрування даних для захисту інформації про клієнтів і фінансові операції. Асиметричне шифрування та криптографічні алгоритми забезпечують високий рівень конфіденційності та унеможливлюють доступ до даних сторонніх осіб. Це особливо важливо у процесах кредитування, де обробляються персональні та фінансові дані клієнтів.

Системи багатофакторної автентифікації (MFA) також відіграють значну роль у підвищенні безпеки. Вони вимагають підтвердження особи клієнта через кілька незалежних каналів, таких як одноразові паролі (OTP), біометричні дані або електронні підписи. Такий підхід мінімізує ризики

несанкціонованого доступу до облікових записів клієнтів і захищає їхні фінансові активи.

Штучний інтелект і машинне навчання також впроваджуються для виявлення потенційних загроз у реальному часі. Наприклад, системи моніторингу здатні аналізувати поведінкові моделі користувачів, автоматично виявляючи підозрілі операції або спроби шахрайства. Це дозволяє банкам швидко реагувати на інциденти та вживати запобіжних заходів.

Важливою складовою підвищення безпеки є регулярний моніторинг і оновлення систем захисту. Використання технологій кібербезпеки, таких як фаєрволи, системи виявлення вторгнень (IDS) та антивірусне програмне забезпечення, забезпечує багаторівневий захист банківських систем. Крім того, проведення регулярних аудитів безпеки та тестування на проникнення допомагає виявляти вразливості та вдосконалювати захисні механізми.

Отже, впровадження цифрових інновацій у банківській сфері значно підвищує рівень безпеки як для клієнтів, так і для самих фінансових установ. Інтеграція сучасних технологій забезпечує прозорість, конфіденційність і надійність процесів, створюючи стабільну основу для подальшого розвитку фінансових послуг.

Однією з ключових переваг використання цифрових інновацій у банківській сфері є можливість персоналізації послуг, що дозволяє забезпечити кожного клієнта індивідуальними фінансовими рішеннями. Цей підхід стає можливим завдяки глибокому аналізу поведінкових даних клієнтів, їхніх фінансових звичок, пріоритетів та потреб. У результаті персоналізація стає не лише конкурентною перевагою, а й важливим інструментом підвищення ефективності банківської діяльності.

Сучасні банки використовують аналітичні інструменти на основі великих даних (Big Data) для збору та обробки інформації про транзакції клієнтів, частоту використання продуктів і послуг, а також їхні фінансові уподобання. Штучний інтелект і алгоритми машинного навчання дозволяють виявляти закономірності у поведінці клієнтів, прогнозувати їхні потреби та

пропонувати найбільш релевантні кредитні рішення, ощадні програми або страхові продукти.

Наприклад, аналіз історії покупок та використання платіжних карток може сигналізувати про необхідність у короткостроковому кредитуванні або пропозиції кредитного ліміту, що відповідає поточним потребам клієнта. Такий підхід забезпечує не лише оперативність у наданні послуг, а й підвищує їхню ефективність для клієнта, що сприяє зростанню рівня його задоволеності.

Важливу роль у персоналізації відіграють мобільні банківські додатки та інтернет-банкінг, які пропонують клієнтам зручні інструменти для управління своїми фінансами. Завдяки інтеграції з аналітичними платформами ці сервіси можуть адаптувати свої функції до потреб окремого користувача, наприклад, надсилати персоналізовані сповіщення про вигідні умови кредитування, спеціальні пропозиції чи нагадування про терміни платежів.

Персоналізація також дозволяє банкам будувати довгострокові відносини з клієнтами. Надання індивідуальних рішень формує довіру та лояльність до фінансової установи. Клієнти цінують увагу до їхніх потреб і готовність банків розробляти рішення, які максимально відповідають їхнім очікуванням. Крім того, персоналізація сприяє оптимізації банківських витрат. За рахунок точного визначення потреб клієнтів та їх фінансових можливостей банки можуть знизити ризики надання недоцільних або нерелевантних послуг, що підвищує ефективність використання ресурсів і зменшує кількість невдалих транзакцій.

Отже, цифрові інновації дозволяють вивести персоналізацію банківських послуг на якісно новий рівень, підвищуючи їхню цінність для клієнтів і ефективність для фінансових установ. Інтеграція таких рішень формує основу для створення клієнтоорієнтованої моделі банкінгу, яка враховує специфіку кожного клієнта та сприяє його фінансовому благополуччю.

Цифрові кредитні інновації радикально змінюють ринок банківського кредитування, роблячи його більш доступним, швидким і безпечним. Вони

дозволяють банкам підвищити ефективність операцій, знизити ризики і покращити клієнтський досвід, що в підсумку сприяє зміцненню їх позицій на ринку.

1.2. Види цифрових банківських кредитних інновацій

Кредитні інновації є важливим елементом сучасної фінансової системи, що сприяють зміні підходів до надання кредитів, підвищенню ефективності кредитного процесу та вдосконаленню взаємодії з клієнтами. В умовах технологічних змін та глобалізації економіки кредитні інновації здатні забезпечити банкам конкурентні переваги, покращити доступ до фінансування для різних категорій позичальників і знизити операційні витрати. Ці інновації можуть охоплювати різноманітні аспекти кредитування, від оцінки кредитного ризику до процесів видачі та обслуговування позик.

Існує кілька підходів до класифікації кредитних інновацій, оскільки їхня різноманітність вимагає чіткого поділу за функціональними, технологічними та економічними характеристиками. Найбільш поширена класифікація кредитних інновацій базується на їх функціональному призначенні та технологіях, що використовуються.

Класифікація кредитних інновацій, а також роль цифрових кредитних інновацій у цій системі була згрупована в дисертаційному дослідженні Н.Чийпеш [18] показана на рис. 1.1 за такими ознаками:

- за глибиною змін
- за масштабами
- за рівнем цифровізації
- за специфікою діяльності кредитних установ
- за інноваційним потенціалом та ступенем новизни
- за часовою ознакою
- за обсягом впливу

- за відношенням до установи
- за потребами, що необхідно задовольнити
- за темпами впровадження інновацій
- за фактом наступності
- за рівнем впливу на розвиток національної економіки
- за причинами виникнення
- за ефективністю інновацій
- за технологічною ознакою

Рис. 1.1. Класифікація кредитних інновацій

Джерело: [18]

Цифрові банківські кредитні інновації стали важливим інструментом розвитку фінансового сектору в умовах технологічної трансформації. Вони охоплюють широкий спектр нововведень, що виникають в результаті впровадження сучасних цифрових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, мобільні платформи та інші інструменти для автоматизації та

оптимізації процесів кредитування. Ці інновації не тільки змінюють традиційні підходи до кредитування, але й відкривають нові можливості для забезпечення доступу до фінансових послуг для широких верств населення та малого бізнесу.

Але в розрізі цифрових банківських кредитних інновацій, доцільно доповнити класифікацію кредитних інновацій з поправкою на цифровізацію (рис. 1.2)

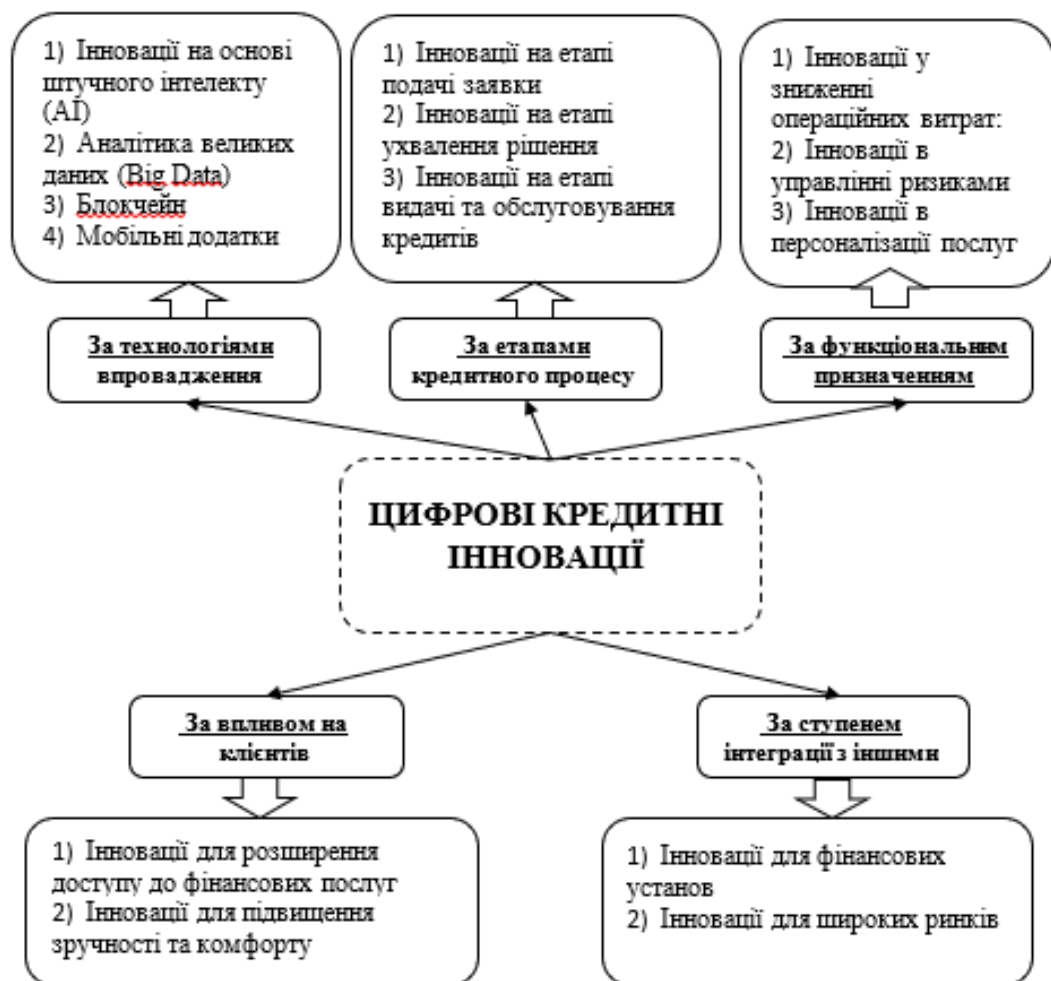

Рис. 1.2. Класифікація цифрових кредитних інновацій

Джерело:

Класифікація цифрових банківських кредитних інновацій відображає різноманітність інструментів, технологій і підходів, що застосовуються в процесах кредитування для підвищення ефективності, доступності, безпеки та персоналізації фінансових послуг. Ураховуючи темпи цифрової трансформації

фінансової сфери, банківські установи активно впроваджують нові інноваційні рішення, які можна класифікувати за різними ознаками.

1. За технологіями впровадження:

– інновації на основі штучного інтелекту (AI), тобто використання машинного навчання та алгоритмів для аналізу великих обсягів даних з метою точнішої оцінки кредитоспроможності позичальників, прогнозування ризиків і автоматизації процесу ухвалення рішень;

– аналітика великих даних (Big Data) полягає в застосуванні технологій аналізу великих масивів даних для більш детального розуміння поведінки клієнтів, виявлення трендів на ринку та створення персоналізованих кредитних пропозицій;

– Блокчейн - це інновації, пов'язані з використанням технології блокчейн для забезпечення прозорості і безпеки кредитних операцій, а також для полегшення процесу кредитування через автоматичне укладання контрактів (смарт-контракти);

– мобільні технології та додатки. Застосування мобільних платформ для подачі заявок на кредити, моніторингу статусу кредиту, а також для здійснення фінансових операцій за допомогою смартфонів.

2. За етапами кредитного процесу:

– інновації на етапі подачі заявки – це автоматизація процесу подачі заявки на кредит, використання мобільних додатків або веб-платформ для подачі документів, верифікації клієнтів через біометричні дані та дистанційне підтвердження особи;

– інновації на етапі ухвалення рішення – це використання цифрових кредитних скорингів, базованих на аналізі великих даних та штучному інтелекті, що дозволяє приймати рішення щодо надання кредиту в автоматичному режимі, зменшуючи час розгляду заявок;

– інновації на етапі видачі та обслуговування кредитів – це використання цифрових платіжних систем для автоматичного переведення

коштів на рахунки позичальників, а також для автоматичного списання платежів за кредитами. Впровадження чат-ботів та віртуальних асистентів для взаємодії з клієнтами.

3. За функціональним призначенням:

- інновації у зниженні операційних витрат— це автоматизація процесів, що дозволяє скоротити витрати на персонал, зменшити час обробки заявок і оптимізувати процеси управління ризиками;
- інновації в управлінні ризиками включають в себе використання прогнозних моделей на основі AI та Big Data для оцінки ризиків неповернення кредитів, шахрайства та інших фінансових ризиків;
- інновації в персоналізації послуг: Створення індивідуальних кредитних пропозицій на основі аналізу фінансових звичок клієнтів, їх історії кредитування та поведінкових моделей, що дозволяє банкам пропонувати більш вигідні умови для кожного клієнта.

4. За впливом на клієнтів:

- інновації для розширення доступу до фінансових послуг, тобто завдяки цифровим платформам малий бізнес, фізичні особи з віддалених регіонів та інші клієнти отримують легкий доступ до кредитування без необхідності фізичного відвідування банківських відділень.
- інновації для підвищення зручності та комфорту включають в себе впровадження мобільного банкінгу, онлайн-кредитування, що дозволяє клієнтам отримувати кредити без необхідності взаємодії з банківськими працівниками.

5. За ступенем інтеграції з іншими секторами економіки:

- інновації для фінансових установ полягає в інтеграції фінансових технологій (FinTech) з банківськими продуктами та послугами, включаючи партнерства з технологічними компаніями для створення інноваційних платіжних систем, онлайн-платформ кредитування.

– інновації для широких ринків – це використання криптовалют і токенів для забезпечення доступу до нових форм кредитування та інвестицій, що дозволяє банкам залучати нові категорії клієнтів.

Таким чином, класифікація цифрових банківських кредитних інновацій дозволяє не лише відображати різноманіття технологічних підходів у сфері кредитування, але й допомагає визначити ключові тренди та інструменти, що сприяють трансформації банківської системи та підвищенню ефективності роботи фінансових установ в умовах цифровізації економіки.

1.3. Зарубіжний досвід застосування цифрових кредитних інновацій

Зарубіжний досвід цифрових кредитних інновацій демонструє значний прогрес у трансформації кредитних процесів через використання сучасних технологій. В останні десятиліття в країнах з розвинутою фінансовою інфраструктурою активно розвиваються цифрові платформи, що надають можливість здійснювати кредитування безпосередньо через інтернет. У таких країнах як США, Великобританія, Німеччина, Японія, а також в окремих країнах Азії, цифрові кредити стали невід'ємною частиною фінансової екосистеми, що дозволяє забезпечити швидке та зручне отримання кредитних ресурсів для широкого кола клієнтів.

Зарубіжний досвід США щодо застосування цифрових банківських кредитних інновацій є яскравим прикладом інтеграції новітніх технологій у фінансову сферу, що значно змінює традиційні підходи до надання кредитних послуг. У Сполучених Штатах активно використовуються цифрові платформи для кредитування, які дозволяють скоротити час, необхідний для оформлення кредиту, та значно знизити витрати, пов'язані з операційними процесами. Однією з основних особливостей американської фінансової системи є широке використання технологій Big Data і штучного інтелекту для оцінки кредитоспроможності позичальників, що дозволяє більш точно прогнозувати

ризиками та надавати кредити без необхідності фізичної присутності клієнта в банку.

Крім того, цифрові кредити в США широко застосовуються через мобільні додатки і онлайн-платформи, що дає змогу клієнтам швидко і зручно отримувати фінансову підтримку, а також забезпечує можливість персоналізованого підходу до кожного позичальника. Механізми P2P кредитування, що набули популярності в США, дозволяють фізичним особам і компаніям взаємодіяти безпосередньо, минаючи традиційні банки, що, в свою чергу, створює нові можливості для інвесторів і позичальників.

Однією з найбільш розвинутих сфер є використання блокчейн-технологій, які забезпечують високу ступінь прозорості і безпеки кредитних операцій, а також знижують ризики шахрайства. Блокчейн дозволяє створювати децентралізовані реєстри, які гарантують надійність даних і зменшують час, необхідний для обробки транзакцій.

Досвід США також включає розвиток так званих «необанків» — фінансових установ, які повністю працюють в цифровому середовищі, не маючи фізичних відділень. Це дозволяє значно знижувати витрати на підтримку інфраструктури і забезпечувати більш доступні умови для користувачів, пропонуючи швидке і зручне кредитування через мобільні додатки або інші цифрові канали.

Загалом, американський досвід у сфері цифрових банківських кредитних інновацій є прикладом успішного впровадження новітніх технологій у фінансову інфраструктуру, що дозволяє забезпечити доступність, ефективність і безпеку кредитних послуг для широкого кола клієнтів.

Зарубіжний досвід США в 2024 році демонструє активний розвиток цифрових банківських кредитних інновацій, що стало результатом швидкої адаптації фінансових установ до нових технологій та змін у фінансовому середовищі. США є одним з лідерів у впровадженні технологій, які значно змінюють процеси кредитування. Зокрема, банки активно застосовують автоматизовані системи для аналізу кредитних заявок, використовуючи

алгоритми штучного інтелекту (ШІ) та великих даних (Big Data), що дозволяє значно пришвидшити процес ухвалення рішень щодо кредитів. Завдяки цим інноваціям фінансові установи здатні пропонувати більш точні та індивідуально підібрані умови кредитування для різних категорій клієнтів.

Окрім цього, в США активно розвивається застосування цифрових гаманців та мобільних додатків, які дозволяють здійснювати кредитні операції в реальному часі. Це знижує час, необхідний для здійснення транзакцій, а також покращує взаємодію з клієнтами завдяки зручності та доступності онлайн-сервісів. Більш того, інновації у сфері криптовалют та децентралізованих фінансів (DeFi) дають можливість створювати нові фінансові продукти та послуги, що сприяють зниженню бар'єрів для доступу до кредитних ресурсів, зокрема для малих підприємств та осіб, які раніше не мали доступу до традиційного банківського кредитування.

Загалом, досвід США в 2024 році підтверджує, що впровадження цифрових кредитних інновацій сприяє покращенню ефективності банківської системи, збільшенню доступності фінансових послуг для різних категорій клієнтів і зниженню витрат на обслуговування кредитних продуктів. Однак, при цьому існують виклики, пов'язані з безпекою даних, регулюванням нових технологій та забезпеченням справедливості у наданні фінансових послуг.

Зарубіжний досвід Великобританії у застосуванні цифрових банківських кредитних інновацій є важливим прикладом інтеграції сучасних технологій в банківську систему для покращення доступності, швидкості та безпеки кредитних послуг. Великобританія, як одна з передових країн у сфері фінансових технологій, активно впроваджує цифрові рішення для полегшення процесу кредитування. Серед найбільш значущих інновацій є застосування онлайн-кредитних платформ і мобільних додатків, які дозволяють клієнтам швидко отримати доступ до кредитів без необхідності фізичного відвідування банківських установ.

Один із важливих напрямів цифрових інновацій у Великобританії — використання технології машинного навчання та великих даних (Big Data) для

оцінки кредитоспроможності позичальників. Це дозволяє банкам більш ефективно і точно оцінювати ризики, прискорюючи процес ухвалення рішень про надання кредитів. Такі інструменти дозволяють обробляти великий обсяг інформації про клієнтів, що забезпечує більш персоналізований підхід до кожного позичальника і знижує ймовірність кредитних дефолтів.

Великобританія також стала піонером у розвитку ринку альтернативного кредитування через платформи P2P (peer-to-peer), де позичальники можуть отримувати фінансування від приватних інвесторів без участі традиційних банків. Це дозволяє знизити витрати на обробку кредитних заявок і пропонувати позичальникам більш вигідні умови, що стало можливим завдяки впровадженню цифрових платформ.

Додатково, у Великобританії активно використовуються блокчейн-технології для підвищення рівня безпеки та прозорості кредитних операцій. Блокчейн дозволяє створювати незмінні записи про транзакції, що значно знижує ризик шахрайства та забезпечує прозорість фінансових операцій.

Серед інших інновацій у Великобританії варто зазначити розвиток цифрових небанківських фінансових установ, які повністю функціонують в онлайновому середовищі. Це дозволяє знизити витрати на фізичну інфраструктуру і забезпечити доступність фінансових послуг для більш широкого кола клієнтів, включаючи тих, хто проживає в віддалених районах.

Таким чином, досвід Великобританії в застосуванні цифрових банківських кредитних інновацій є показовим прикладом того, як новітні технології можуть трансформувати традиційний банківський сектор, забезпечуючи високий рівень ефективності, доступності і безпеки кредитних послуг для кінцевих споживачів.

У 2024 році Великобританія продовжує активно впроваджувати цифрові банківські кредитні інновації, зокрема через розвиток мобільних гаманців, безконтактних методів оплати та криптовалют, таких як Bitcoin та Ethereum.

Однак, незважаючи на загальний прогрес, у Великобританії відсутні спеціалізовані нормативно-правові акти, які б визначали основи правового регулювання криптовалютних відносин.

Таким чином, хоча Великобританія демонструє значний прогрес у впровадженні цифрових банківських кредитних інновацій, існують певні виклики, пов'язані з регулюванням криптовалют та адаптацією фінансових технологій до місцевих умов.

Зарубіжний досвід Німеччини в застосуванні цифрових банківських кредитних інновацій демонструє важливі тенденції в адаптації технологій до традиційної банківської сфери, що сприяє оптимізації процесів кредитування. Німеччина активно використовує новітні цифрові інструменти для вдосконалення кредитних процесів, зокрема через інтеграцію великих даних (Big Data), штучного інтелекту (ШІ) та блокчейн-технологій, що дозволяє значно підвищити точність оцінки кредитних ризиків, знизити витрати на обробку заявок та зменшити час, необхідний для ухвалення рішень.

Важливою особливістю німецького підходу є розвиток фінансових технологій (FinTech), які надають можливість малим і середнім підприємствам, а також фізичним особам, швидше отримувати доступ до кредитних ресурсів. Особливо це стосується так званих "небанківських" кредитних установ, які забезпечують високий рівень персоналізації кредитних пропозицій завдяки застосуванню аналітики великих даних та автоматизованих алгоритмів для визначення кредитоспроможності.

Також варто зазначити, що Німеччина активно підтримує цифровізацію в рамках європейських ініціатив та стандартів. Зокрема, регулювання цифрових фінансових послуг у країні сприяє більшій прозорості та безпеці в процесі кредитування. Блокчейн та криптографічні технології використовуються для забезпечення безпеки операцій, що створює додаткові умови для розвитку децентралізованих фінансів і стимулює інновації в кредитних продуктах.

Загалом, досвід Німеччини в застосуванні цифрових банківських кредитних інновацій підкреслює важливість технологічної адаптації для підвищення ефективності кредитування, покращення доступності фінансових послуг та зниження ризиків, при цьому забезпечуючи надійний захист для клієнтів та банківських установ.

У 2024 році Німеччина продовжує активно впроваджувати цифрові банківські кредитні інновації, надаючи значну увагу розвитку технологій, які підвищують ефективність та доступність фінансових послуг для різних груп клієнтів. Ключовими аспектами в реалізації цифрових кредитних рішень у країні є використання штучного інтелекту для оцінки кредитоспроможності позичальників, автоматизація процесу видачі кредитів через онлайн-платформи та інтеграція блокчейн-технологій для забезпечення безпеки і прозорості фінансових операцій.

Одним із важливих прикладів є активне використання в Німеччині так званих "digital-only banks" (цифрових банків), які повністю функціонують через інтернет і мобільні додатки, забезпечуючи користувачам можливість подавати заявки на кредити та отримувати рішення за лічені хвилини. Це дозволяє значно знижувати витрати на обслуговування клієнтів та прискорювати весь процес кредитування.

Особливу увагу також приділяється розвитку аналітичних інструментів для оцінки ризиків, зокрема застосуванню великих даних (Big Data) і алгоритмів машинного навчання для більш точної оцінки кредитних ризиків. Це дозволяє банкам мінімізувати ймовірність неповернення кредитів та покращити загальну ефективність кредитування.

Німеччина також активно розвиває партнерства між традиційними банками та фінансовими технологічними компаніями (FinTech), що дозволяє інтегрувати новітні інноваційні рішення для підвищення конкурентоспроможності на міжнародному фінансовому ринку.

У Японії застосування цифрових банківських кредитних інновацій набуває все більшого розвитку, враховуючи високий рівень технологічної

оснащеності країни та її сприятливу політику щодо інтеграції новітніх фінансових технологій у банківську сферу. Японські банки активно використовують цифрові рішення для поліпшення процесу кредитування, зокрема, через автоматизацію обробки заявок, використання штучного інтелекту та алгоритмів машинного навчання для оцінки кредитоспроможності позичальників.

Одним з ключових напрямків є розвиток цифрових платформ, які дозволяють здійснювати кредитування без необхідності відвідувати банківські відділення. Банки в Японії активно застосовують мобільні додатки та онлайн-сервіси для надання позик, що значно скорочує час на обробку заявок та підвищує доступність кредитних продуктів для широкого кола споживачів, включаючи малий бізнес та індивідуальних позичальників.

Особлива увага в Японії приділяється інтеграції технологій блокчейн для забезпечення безпеки транзакцій і прозорості операцій. Введення таких технологій дозволяє знизити ризики шахрайства та забезпечити високий рівень довіри до процесів кредитування. Крім того, японські банки активно застосовують аналіз великих даних (Big Data) для більш точного визначення кредитних ризиків, що дозволяє оптимізувати умови кредитування та знижувати рівень неповернень.

Значний вплив на розвиток цифрових кредитних інновацій у Японії має підтримка державних ініціатив і регуляторів, спрямованих на стимулювання розвитку FinTech-стартапів і банківських інновацій. Японія активно залучає інвестиції в розробку та впровадження нових цифрових рішень, що дозволяє банкам залишатися конкурентоспроможними на світовому ринку фінансових послуг.

Зарубіжний досвід Японії у застосуванні цифрових банківських кредитних інновацій 2024 року є показовим прикладом швидкого розвитку технологій в фінансовому секторі. Японські банки активно впроваджують інноваційні рішення для кредитування, зокрема, за допомогою технологій штучного інтелекту (AI), блокчейн-технологій та мобільних додатків. Такі

інструменти дозволяють автоматизувати процеси кредитної перевірки, знижуючи час на прийняття рішень і підвищуючи точність оцінки ризиків.

У 2024 році японські банки активно впроваджують технології Big Data для аналізу фінансових звичок клієнтів, що дозволяє створювати персоналізовані пропозиції по кредитах. Крім того, важливим аспектом є використання мобільних платформ для здійснення безконтактних платежів та надання можливості отримувати кредити без необхідності фізичної присутності клієнтів у відділеннях банків. Ці цифрові інновації не лише підвищують зручність для споживачів, але й оптимізують операційні витрати банків, знижуючи потребу в великих ресурсах для традиційних процесів кредитування.

Окрім цього, цифрові кредити в Японії набирають популярності серед малих та середніх підприємств, де автоматизовані рішення для кредитного оцінювання та видачі позик сприяють зниженню ризиків і забезпеченню швидшого доступу до фінансування для компаній, що раніше могли мати обмежений доступ до традиційних банківських послуг.

Отже, досвід зарубіжних країн свідчить про високий потенціал цифрових кредитних інновацій у трансформації фінансових послуг, підвищенні їх доступності, зручності та ефективності.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ТА ЙОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Загальна характеристика діяльності банку та його фінансового стану

АТ «ПриватБанк» є найбільшим комерційним банком України, що займає провідну позицію у банківському секторі за обсягом активів, кількістю клієнтів і технологічними інноваціями. Заснований у 1992 році, банк пройшов складний шлях становлення та розвитку, а у 2016 році був націоналізований, ставши державною установою. Це рішення дозволило забезпечити стабільність банківської системи та захистити інтереси вкладників.

Станом на 31 грудня 2023 року АТ «ПриватБанк» залишається універсальним банком, основним фокусом якого є роздрібний сегмент. Установа активно розвиває послуги для малого та середнього бізнесу, водночас здійснюючи вибіркову діяльність у корпоративному секторі.

Банк функціонує відповідно до ліцензії Національного банку України (НБУ), отриманої в березні 1992 року, що підтверджує його статус як одного з найбільш надійних і довготривалих учасників банківського ринку України.

За станом на 31 грудня 2024 року, АТ «ПриватБанк» має 8 філій і 1131 функціонуючих відділень по всій території України, а також зберігає свою філію на Кіпрі, яка слугує для обслуговування міжнародних операцій клієнтів. У порівнянні з попередніми роками спостерігається оптимізація мережі обслуговування, що відображає стратегію підвищення операційної ефективності банку. Наприклад, станом на 31 грудня 2021 року кількість філій становила 20, а відділень — 1,475, що свідчить про поступове зменшення фізичної присутності на користь цифрових каналів обслуговування (рис.2.1).

Завдяки впровадженню інноваційних технологій та акценту на цифрових продуктах, таких як «Приват24», банк продовжує утримувати лідерські позиції у фінансовому секторі України, забезпечуючи клієнтам зручність і доступність банківських послуг.

Рис. 2.1. Динаміка кількості відділень АТ «ПриватБанк» протягом 01.01.2008 - 01.01.2024 рр.

АТ «ПриватБанк» належить державі, яка є його єдиним акціонером в особі Кабінету Міністрів України. Держава стала власником банку 21 грудня 2016 року, реалізувавши право власності на 100% акцій банку відповідно до статті 41.1 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» та на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2016 року № 961 «Деякі питання забезпечення стабільності фінансової системи».

З 30 квітня 2019 року акціонером банку офіційно виступає Кабінет Міністрів України, який реалізує права власника через відповідні органи державного управління.

Статутний капітал АТ «ПриватБанк» становить 206 059 743 960,00 гривень. Він поділений на 735 927 657 простих іменних акцій, номінальна вартість кожної з яких складає 280 гривень. Місцезнаходження єдиного

акціонера банку — Кабінету Міністрів України: 01008, м. Київ, вул. Грушевського, буд. 12/2.

Ця структура власності є наслідком державної політики, спрямованої на забезпечення стабільності фінансової системи України.

АТ «ПриватБанк» діє як публічне акціонерне товариство з прозорою структурою управління. Його діяльність регулюється наглядовою радою та правлінням, які відповідають за стратегічний розвиток і операційне управління відповідно. Банк має розгалужену мережу відділень, що включає понад 1200 точок обслуговування по всій Україні, а також активно розвиває дистанційні канали обслуговування.

Органи управління АТ «ПриватБанк» формують багаторівневу структуру, що забезпечує ефективне функціонування банку та реалізацію його стратегічних цілей. До складу органів управління входять (рис. 2.2):

1. Акціонер або Вищий орган банку

- Реалізує права та забезпечує захист законних інтересів акціонера.
- Відповідає за найважливіші стратегічні рішення, пов'язані з діяльністю банку.

Рис. 2.2. Структура управління АТ КБ «ПриватБанк»

Джерело: [26]

2. Наглядова рада банку

- Забезпечує стратегічне управління банком, здійснює контроль за діяльністю Правління та захист прав акціонера.
- Відповідає перед Вищим органом банку та звітує про результати своєї діяльності.
- Для підвищення ефективності управління функціонують постійні комітети Наглядової ради:
 - Комітет з питань аудиту;
 - Комітет з питань ризиків;
 - Комітет з питань корпоративного управління, винагород та призначень;
 - Комітет з питань технологій, даних та інновацій;
 - Комітет з питань стратегії і трансформації.

Порядок створення та діяльності Наглядової ради й її комітетів, вимоги до членів, а також перелік питань для розгляду визначаються Статутом банку, Положенням про Наглядову раду та Положеннями про відповідні комітети.

3. Правління банку

- Здійснює керівництво поточною діяльністю банку.
- Є підзвітним Наглядовій раді та Вищому органу банку.

Ця структура управління забезпечує прозорість, відповідальність і узгодженість дій між рівнями управління, що сприяє ефективному функціонуванню банку в умовах динамічного фінансового ринку.

АТ «ПриватБанк» є універсальною фінансовою установою, яка забезпечує широкий спектр послуг для різних категорій клієнтів. Банк займає провідну позицію на українському ринку в роздрібному сегменті, активно розвиваючи послуги для малого та середнього бізнесу (МСБ) і вибірково працюючи в корпоративному секторі.

Ресурсна база банку значною мірою складається з коштів фізичних осіб у національній валюті, при цьому частка поточних рахунків є значною. Основна стратегічна мета банку – розширення якісного кредитного портфеля, зокрема в сегментах роздрібного кредитування та кредитування МСБ.

Поряд із цифровими сервісами банк підтримує розгалужену фізичну інфраструктуру, яка включає мережу відділень, банкоматів і терміналів самообслуговування. Це дозволяє надавати якісні послуги на всій території України, за винятком тимчасово окупованих регіонів.

У 2023 році АТ «ПриватБанк» продовжував активно підтримувати соціальні ініціативи та реалізовувати програми благодійності. Банк спрямував 95 600 000 грн власних коштів на благодійність, які були використані на допомогу Збройним Силам України (ЗСУ) та гуманітарну підтримку. Крім того, банк передав 350 автомобілів із власного автопарку, включаючи інкасаторські, на потреби ЗСУ.

Кількість клієнтів банку перевищила 19,5 мільйонів активних користувачів, до яких входять як фізичні особи, так і представники бізнесу. Інфраструктура банку включає понад 1 050 відділень по всій Україні (рис.1.3), 5 200 банкоматів і 10 500 терміналів самообслуговування, що дозволяє обслуговувати клієнтів навіть у найвіддаленіших регіонах.

АТ «ПриватБанк» продовжує залишатися відповідальним роботодавцем і одним із найбільших платників податків в Україні. У 2023 році частка банку в роздрібному кредитному портфелі зросла до 35%, що свідчить про значний внесок у розвиток споживчого кредитування. Для бізнесу було надано нових кредитів на загальну суму 25,4 млрд грн, що підкреслює його роль у підтримці малого та середнього бізнесу в Україні

Станом на 2024 рік АТ «ПриватБанк» утримує лідерські позиції за обсягом депозитів фізичних осіб і юридичних клієнтів, частка яких складає значну частину ринку. Банк демонструє стабільне зростання прибутків завдяки ефективній бізнес-моделі, що базується на цифровізації, оптимізації операційних витрат і впровадженні інноваційних продуктів. Ключовими

напрямами діяльності є кредитування фізичних осіб і бізнесу, розрахунково-касове обслуговування та інвестиційні послуги.

АТ «ПриватБанк» є лідером у впровадженні цифрових банківських послуг в Україні. Відомий сервіс «Приват24» став стандартом у дистанційному банкінгу, пропонуючи клієнтам широкий спектр фінансових послуг, включаючи онлайн-кредитування, платежі, перекази та інвестиційні операції. Банк також активно застосовує технології штучного інтелекту, блокчейн та Big Data для вдосконалення своїх продуктів і послуг.

АТ «ПриватБанк» приділяє велику увагу корпоративній соціальній відповідальності, фінансуючи освітні, медичні та культурні проекти. Банк отримує високі рейтинги надійності як в Україні, так і за її межами, що підтверджується довірою мільйонів клієнтів.

Таким чином, АТ «ПриватБанк» є ключовим гравцем у фінансовій системі України, який поєднує сучасні технології з високими стандартами обслуговування клієнтів.

Станом на 01.01.2024 міжнародні рейтингові агентства продовжують уважно відстежувати динаміку розвитку України під час війни, що впливає на суверенні рейтинги країни та рейтинги банківської системи.

У 2022 році, з початком військової агресії з боку росії, рейтингові агентства Fitch Ratings і Moody's переглянули суверенні рейтинги України, що спричинило зміну оцінок для АТ «ПриватБанк». Довгостроковий рейтинг дефолту емітента в іноземній валюті, наданий Fitch Ratings, було знижено до рівня «ССС-» (раніше «В»). Moody's змінило рейтинг за довгостроковими депозитами в національній та іноземній валютах на рівень Сaa2 (раніше В3).

У серпні 2023 року Fitch Ratings підтвердило довгострокові рейтинги дефолту емітента (РДЕ) чотирьох державних банків, зокрема АТ «ПриватБанк», та трьох приватних банків України на рівні «ССС-» для іноземної валюти і «ССС» для національної валюти. Крім цього, Fitch знизило рейтинг стійкості (Viability Rating) шести банків до рівня «СС» і рейтинг ПриватБанку до «ССС-». Ці зміни відображають посилені суверенні ризики та

операційні виклики, які впливають на кредитоспроможність банків в умовах складної макроекономічної ситуації.

Зниження рейтингів стійкості також стало результатом зниження суверенного рейтингу України до «СС» через відстрочку виплат за єврооблігаціями, що вплинуло на оцінку операційного середовища для української банківської системи (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Рейтинги АТ КБ «Приватбанк» станом на 1.11.2024 р.

Вид рейтингу	Показник	Standard & Poor's	Fitch Ratings	Moody's
Довгостроковий рейтинг за національною шкалою	uaAA			
Короткостроковий кредитний рейтинг	uaK1			
Рейтинг депозитів	ua.1			
Довгостроковий рейтинг за національною шкалою			AA (ukr)/Stable	
Рейтинг стійкості				CCC-
Довгостроковий рейтинг РДЕ в іноземній валюті	CCC-		CCC-	Caa3
Довгостроковий рейтинг РДЕ в національній валюті			CCC-	Caa3
Короткостроковий рейтинг РДЕ в іноземній валюті			CCC	Caa3
Рейтинг підтримки			C	
Рівень підтримки довгострокового РДЕ			WD	
Базова оцінка кредитоспроможності (БСА)				Caa3
Скоригована базова оцінка кредитоспроможності				Caa3 (cr)
Довгострокові депозити (іноземна валюта)			Caa3	Caa3
Довгострокові депозити (національна валюта)			Caa3	Caa3
Довгострокова оцінка ризику контрагента			Caa3	Caa3
Довгостроковий рейтинг ризику контрагента (іноземна валюта)			Caa3(cr)	Caa3
Довгостроковий рейтинг ризику контрагента (національна валюта)			Caa3	Caa3

14 лютого 2023 року Рейтингове агентство Moody's змінило рейтинги оцінки кредитоспроможності п'яти українських банків, в т.ч. АТ «ПриватБанк», на «Са» з «Саа3» внаслідок зниження рейтингу незабезпеченого боргу в Україні відповідно до «Са» з «Саа3». Moody's зазначає, що зниження рейтингів 54 зумовлене наслідками війни з росією, які,

ймовірно, створять довгострокові проблеми для економіки та державних фінансів України.

2.2. Аналіз банківського кредитування

Станом на 01.01.2024 року АТ «ПриватБанк» продовжує здійснювати класифікацію кредитів та авансів клієнтам відповідно до категорій за рівнем доходів позичальників. Банк враховує специфіку та розміри кредитів, надаючи спеціалізовані умови для різних типів позичальників. Згідно з класифікацією банку занесемо до таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Класифікація кредитів фізичним та юридичним особам АТ «ПриватБанк»

Позичальники	Рівень доходів позичальника за рік	Юридичні особи	Фізичні особи
Великі позичальники	Понад 100 мільйонів гривень	Кредити від 1 до 100 мільйонів гривень	
Середні позичальники	Від 1 мільйона гривень до 100 мільйонів гривень		
Малі позичальники	До 1 мільйона гривень		Кредити менше 1 мільйона гривень

Згідно з аналізом динаміки кредитного портфелю АТ «ПриватБанк» за 2022-2023 роки, можна відзначити такі тенденції (таблиця 2.3).

Загальна сума кредитів та авансів клієнтам (до мінусування резервів) за 2023 рік зросла на 3,3%, досягнувши 257 324 млн грн (порівняно з 250 496 млн грн на кінець 2022 року). Це свідчить про стійке зростання банківської діяльності, попри можливі економічні виклики, включаючи зниження суверенного рейтингу та вплив військових конфліктів. Однак це зростання відбулося переважно завдяки зростанню портфелів у деяких категоріях, а також компенсуванню втрат по інших.

Портфель кредитів та дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом, що управляється як окремий портфель, збільшився на 2,9% — з 167 931 млн грн до 172 893 млн грн. Це свідчить про стабільний попит на фінансовий лізинг, який є важливою частиною пропозицій банку для малих та середніх підприємств, а також для фізичних осіб. Лізинг є привабливим інструментом для бізнесу, оскільки дозволяє зберігати ліквідність.

Таблиця 2.2

**Динаміка та структура кредитного портфелю АТ «ПриватБанк»,
млн. грн., %**

Показники	31.12.2022	31.12.2023	Темп зростання, %
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	167 931	172 893	102,9
Кредити юридичним особам	5 340	6 150	130,5
Кредити фізичним особам – кредитні картки	46 593	47 350	101,6
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	3 912	3 500	89,4
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3 880	3 500	90,2
Кредити фізичним особам – на придбання авто	328	400	122,0
Кредити фізичним особам – інші	26	50	192,3
Кредити МСП	21 311	22 000	103,2
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – фізичні особи	364	320	87,8
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – юридичні особи	162	160	98,8
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – МСП	649	620	95,5
Всього кредитів та авансів клієнтам	250 496	257 324	102,7
Резерв під очікувані збитки	-182 412	-185 000	101,4
Всього кредитів та авансів клієнтам після резервів	68 084	72 324	106,3

Кредити юридичним особам зросли на 30,5%, що є значним показником — з 5 340 млн грн до 6 150 млн грн. Це свідчить про те, що ПриватБанк активно підтримує корпоративний сектор, зокрема середній бізнес. Зростання в даній категорії є важливим індикатором стабільності банку та його здатності до кредитування юридичних осіб, незважаючи на складну економічну ситуацію.

Загальний обсяг кредитів за картками збільшився на 1,6% (з 46 593 млн грн до 47 350 млн грн). Це свідчить про стабільний попит на споживчі кредити в Україні, що забезпечується розширенням технологічних можливостей (особливо через онлайн-платформу Приват24) та високою зручністю в обслуговуванні.

Портфель іпотечних кредитів зменшився на 10,6%, з 3 912 млн грн до 3 500 млн грн. Це скорочення можна пояснити високими процентними ставками та економічною невизначеністю, що обмежує попит на довгострокові кредити для житла.

Споживчі кредити також знизились на 9,8%, з 3 880 млн грн до 3 500 млн грн. Це зниження може бути пов'язано з різким падінням споживчого попиту через економічні труднощі, інфляційний тиск та підвищення кредитних ставок.

Обсяг кредитів на придбання авто виріс на 22%, з 328 млн грн до 400 млн грн. Попри економічні виклики, цей сегмент показує позитивну динаміку, що свідчить про поступовий відновлення попиту на автомобілі.

Портфель інших кредитів фізичним особам збільшився більш ніж в два рази (до 192,3%), з 26 млн грн до 50 млн грн. Це може свідчити про зростання потреби в нестандартних або спеціалізованих кредитах серед фізичних осіб.

Портфель кредитів для МСП збільшився на 3,2% (з 21 311 млн грн до 22 000 млн грн). Це свідчить про продовження підтримки малого та середнього бізнесу, що є важливою складовою діяльності банку. ПриватБанк активно підтримує цей сектор завдяки гнучким умовам кредитування та участі в державних програмах підтримки бізнесу.

Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом серед фізичних осіб знизилась на 12,2% (з 364 млн грн до 320 млн грн). Це може бути результатом зменшення попиту або успішних спроб управління заборгованістю.

У юридичних осіб і МСП дебіторська заборгованість також знизилась, на 1,2% і 4,7% відповідно. Це може свідчити про зменшення кредитних ризиків або оптимізацію умов кредитування в цих сегментах.

Резерв під очікувані збитки збільшився на 1,4%, з 182 412 млн грн до 185 000 млн грн. Це свідчить про наявність ризиків, пов'язаних з можливими дефолтами позичальників в умовах економічної та політичної нестабільності, але також про належну обережність банку у створенні резервів для покриття потенційних збитків.

Загальна динаміка кредитного портфелю свідчить про стійкість АТ «ПриватБанк» в умовах економічної нестабільності та високих кредитних ризиків. Банк активно підтримує середній бізнес та роздрібний сегмент, одночасно знижуючи ризики за рахунок збільшення резервів. Однак важливими факторами, які можуть вплинути на подальший розвиток кредитного портфелю, є економічні умови в Україні, рівень інфляції та можливі коливання процентних ставок.

Розгляд структури кредитного портфелю фізичних та юридичних осіб АТ «ПриватБанк» станом на 01.01.2024 (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Структура кредитного портфелю фізичних осіб АТ «ПриватБанк» у розрізі класів, тис. грн., %

Назва показника	Фізичні особи, у тому числі ФОП, тис. грн	Клас 1	Клас 2	Клас 3	Клас 4	Клас 5
Сума кредитної заборгованості (тис. грн)	67 806 658	57 892 856	558 355	49 247 266	711 9 039	488
Кредитний ризик (тис. грн)	8 880 996	1 105 852	74 863	9 879 153	153 000	7 537 402
Частка кредитної заборгованості	85,4%	0,8%	0,1%	0,1%		
Частка кредитного ризику	12,5%	0,8%	0,4%	13,3%		

Отже, за даними таблиці 2.3. зробимо висновок, що загальна сума кредитної заборгованості фізичних осіб складає 67 806 658 тис. грн, з яких основну частку займають кредити, що належать до класу 1 — 57 892 856 тис. грн. Це свідчить про те, що більшість кредитів серед фізичних осіб знаходяться в першому класі, який, ймовірно, включає найбільш надійних позичальників з високим рівнем кредитоспроможності. Водночас кредити класу 2, 3, 4 і 5 складають значно менші частки кредитного портфелю, зокрема кредити класу 5 складають лише 9 039 тис. грн, що вказує на мінімальну частку ризикових кредитів серед фізичних осіб.

Що стосується кредитного ризику, то він складає 8 880 996 тис. грн, що є значною сумою і свідчить про можливі втрати для банку через непогашення кредитів. Ризик найбільше зосереджений у класі 1 (1 105 852 тис. грн), що відповідно до структури портфелю відповідає найбільшій частині кредитної заборгованості. Це може бути пов'язано з великими обсягами кредитування для фізичних осіб і підприємців, хоча вони й є клієнтами з високим рівнем платоспроможності.

Частка кредитної заборгованості в класі 1 складає 85,4%, що свідчить про те, що більшість кредитів надано позичальникам з найнижчим рівнем ризику, тобто найбільш платоспроможним клієнтам. Решта кредитної заборгованості (менше 15%) розподіляється серед інших класів з меншою часткою — клас 2 займає 0,8%, клас 3 — 0,1%, і клас 4 — 0,1%, що вказує на невеликі частки кредитів з середнім і високим рівнем ризику.

Частка кредитного ризику в класі 1 складає 12,5%, що означає, що хоча основна частка кредитної заборгованості припадає на клас 1, ризики щодо несплати чи прострочення також мають певний рівень, хоча й залишаються під контролем. Ризики за іншими класами кредитів набагато менші, зокрема кредитний ризик класу 2 становить 0,8%, а класів 3 та 4 — менше 1%.

Загалом, структура кредитного портфелю фізичних осіб АТ «ПриватБанк» на 01.01.2024 демонструє добре збалансовану стратегію щодо надання кредитів, з переважною часткою кредитів для надійних позичальників

з низьким рівнем ризику. Водночас, є також певний рівень ризику, що відображається в наявності позик з високим кредитним ризиком, але вони займають лише невелику частку в портфелі. Така структура кредитного портфелю є характерною для банку, який намагається підтримувати фінансову стабільність, мінімізуючи потенційні збитки від прострочених та непогашених кредитів.

Проаналізуємо кредитний портфель за якістю станом на 01.01.2024 року (табл.2.4).

З таблиці 2.4. видно, що загальна сума кредитної заборгованості на кінець 2023 року становить 67 806 658 тис. грн, що свідчить про значний обсяг активних кредитів, що перебувають в обігу. Водночас, найбільшу частку в портфелі складають кредити фізичним особам, включаючи кредити на кредитні картки, іпотечні кредити, споживчі кредити та кредити на придбання автомобілів. Така структура портфелю вказує на значну залежність банку від фізичних осіб, що, з одного боку, створює стабільний потік доходів, але, з іншого — підвищує ризики, зокрема у разі економічної рецесії або зниження платоспроможності населення.

Кредитний ризик, пов'язаний із цією частиною портфелю, оцінюється на рівні 12,5% від загальної суми заборгованості. Це свідчить про певний рівень ризикованості, особливо з огляду на те, що більшість кредитів припадає на клас 1, що включає великі позики. Даний клас має найбільший кредитний ризик, що обумовлено значним обсягом заборгованості фізичних осіб та зниженими шансами на своєчасну оплату великих сум у разі фінансових труднощів. Водночас частка кредитного ризику в класах 2–5 залишається низькою, що свідчить про наявність чіткої сегментації клієнтів за рівнем платоспроможності та ризиків.

Кредити юридичним особам в структурі портфелю складають 4 161 тис. грн, що є значно меншим обсягом порівняно з кредитами фізичних осіб. При цьому кредитний ризик для цього сегменту також знаходиться на

прийнятному рівні, що відображає стабільність фінансових умов для підприємств, які мають встановлену кредитну історію.

Таблиця 2.4

Якість кредитного портфелю АТ «ПриватБанк», тис. грн.

Показники	Всього кредитів та авансів клієнтам з оцінкою очікуваних кредитних збитків протягом 12 місяців	Всього кредитів та авансів клієнтам з оцінкою очікуваних кредитних збитків протягом всього терміну дії договору	Всього знецінених кредитів та авансів клієнтам	Всього кредитів та авансів клієнтам
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом (окремий портфель)	-	-	167 931	496
Кредити юридичним особам	3 127	1 400	813	4 161
Кредити фізичним особам – кредитні картки	32 413	6 654	7 526	36 552
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 635	1 528	749	2 639
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	178	111	39	252
Кредити фізичним особам – на придбання авто	3 229	348	293	3 491
Кредити фізичним особам – інші	11	2	13	13
Кредити МСП	15 610	4 675	1 026	19 546
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – фізичні особи	20	137	5	149
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – юридичні особи	164	150	50	268
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – МСП	193	340	116	517
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	56 590	15 345	178 561	68 084

Важливим моментом є те, що кредити для малих і середніх підприємств (МСП) займають окрему категорію в портфелі, з обсягом 19 546 тис. грн. Це свідчить про те, що банк активно підтримує сектор МСП, що має великий потенціал для розвитку, однак цей сегмент також піддається вищим кредитним ризикам, пов'язаним з економічною нестабільністю та обмеженим доступом до фінансування з боку інших установ.

Особливу увагу слід звернути на кредити, які мають знецінений статус. Всього знецінених кредитів і авансів клієнтам є на рівні 178 561 тис. грн, що складає помітну частину від загальної суми портфелю. Водночас важливо зазначити, що дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, яка відокремлюється як окремий портфель, складає лише 496 тис. грн і має незначний вплив на загальний рівень знецінення.

Загалом, структура кредитного портфелю АТ «ПриватБанк» виглядає збалансованою, однак варто зазначити, що наявність значної частки знецінених кредитів свідчить про певні труднощі у кредитуванні, зокрема у зв'язку з високим рівнем безробіття та економічними труднощами в країні. Враховуючи активну роль банку у кредитуванні фізичних осіб та МСП, важливо дотримуватися стратегії зниженої ризиковості та чітко керувати класами позичальників для уникнення потенційних збитків.

Згідно з наданими даними, загальний портфель клієнтів «ПриватБанку» характеризується стабільним розвитком, хоча й є підвищена потреба в контролі за станом заборгованості та зниженні кредитного ризику для найбільш вразливих категорій позичальників.

Проаналізуємо стан кредитного портфелю юридичних осіб(табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Структура кредитного портфелю юридичних осіб АТ «ПриватБанк»
у розрізі класів, тис. грн., %**

Назва показника	Юридичні особи [крім банків, бюджетних установ та компаній спеціального призначення (SPE)]										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Разом
Сума кредитної заборгованості	17317058	1451010	4875072	1519320	495945	123964	12001	24977	698	170054432	195874477
Кредитний ризик	768 068	12 382	262 924	33 862	25 714	6 011	430	1 691	691	169654134	170765907
Частка кредитної заборгованості	8,8	0,7	2,5	0,8	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	86,8	100
Частка кредитного ризику	0,4	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	99,3	100

концентрацію клієнтського кредитного портфелю за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності (табл. 2.6)

Таблиця 2.6

Динаміка та структура кредитного портфелю в розрізі галузей економіки АТ «ПриватБанк», млн. грн., % (станом на 01.01.2024)

Показники	31.12.2022	%	31.12.2023	%	Темп зростання, %
Кредити і дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	167931	67,0	174238	67,3	103,7
Кредити фізичним особам	55103	22,0	52560	21,0	95,4
Кредити юридичним особам та МСП, в тому числі	27462	11,0	32710	12,8	119,1
рослинництво	12325	4,9	13502	5,3	109,6
роздрібна торгівля	3578	1,4	3760	1,5	105,1
оптова торгівля	2868	1,1	2992	1,2	104,3
інфраструктура	1206	0,5	1342	0,5	111,3
виробництво товарів народного споживання	1033	0,4	1149	0,5	111,2
устаткування та обладнання	883	0,4	981	0,4	111,1
паливно-енергетичний комплекс	674	0,3	732	0,3	108,6
автодилери	617	0,2	694	0,3	112,5
харчова промисловість	614	0,2	642	0,3	104,6
послуги	574	0,2	498	0,2	86,7
будівництво і нерухомість	512	0,2	480	0,2	93,8
інше АПК	425	0,2	416	0,2	97,9
інші	2153	0,9	1880	0,7	87,5
Всього кредитів та авансів клієнтам	250496	100	258508	100	103,2

З цією таблицею можна спостерігати динаміку структури кредитного портфелю в розрізі галузей економіки. Загальний обсяг кредитів банку за 2023 рік зріс на 3,3%, що є свідченням помірного зростання кредитної активності. Однак дані розкривають неоднорідність цього зростання за різними категоріями клієнтів і галузями економіки.

Фінансовий лізинг, як окремий сегмент кредитного портфелю, залишається одним із найбільших напрямків діяльності банку, при цьому він продовжує демонструвати значну стабільність. Збільшення суми кредитів і дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом на 2,7% свідчить про підтримку банком цього інструменту фінансування, який залишається популярним серед як фізичних, так і юридичних осіб. Частка фінансового лізингу в загальному портфелі не зазнала значних змін, що вказує на домінуюче становище цього продукту в банківському кредитуванні. Популярність фінансового лізингу може бути обумовлена його гнучкістю та вигідними умовами для малого та середнього бізнесу, що активно використовує цей інструмент для придбання обладнання та інших капітальних товарів.

Кредити фізичним особам зазнали зниження на 4,6%. Це скорочення свідчить про зменшення попиту на кредити серед населення або про більш суворі умови кредитування, зокрема через підвищення процентних ставок та зниження кредитної доступності. Зниження кредитування фізичних осіб може бути зумовлене також високим рівнем непередбачуваності економічної ситуації, що впливає на рівень довіри населення до банківської системи. Особливо виразно це може проявлятися в секторах, де значна частина кредитів видається на споживчі цілі або для придбання житла, що може бути значно більш ризикованим в умовах економічної нестабільності.

На відміну від фізичних осіб, кредитування юридичних осіб і малих та середніх підприємств (МСП) показало значне зростання на 58,5%. Це вказує на відновлення економічної активності серед бізнесу, що шукає фінансування для розвитку або розширення діяльності. Підприємства, зокрема в галузях

сільського господарства та торгівлі, активно користуються банківськими позиками для модернізації виробництва або збільшення оборотних засобів. Зростання кредитів у секторах рослинництва, роздрібної та оптової торгівлі, виробництва товарів для споживчого ринку свідчить про оживлення цих галузей і можливість для банків підтримати економічний розвиток.

Разом з тим є й деякі галузі, де спостерігається спад у кредитуванні. Наприклад, зменшення обсягів кредитування в сфері послуг на 13,3% може бути наслідком зниження попиту на позики в цій галузі або ж пов'язано з високим рівнем ризику, що його не готові прийняти банки в умовах поточної економічної ситуації. Подібні тенденції можна спостерігати і в будівництві та нерухомості, де кредитування знизилось на 6,2%. Це може бути результатом низької інвестиційної активності в цих секторах або уповільнення темпів розвитку ринку нерухомості.

Крім того, стабільно позитивне зростання кредитів в деяких галузях, таких як сільське господарство та роздрібна торгівля, вказує на те, що ці сектори, ймовірно, мають більше фінансових можливостей для залучення кредитів, що стимулює економічну активність. Зокрема, сільське господарство демонструє значне зростання завдяки збільшенню попиту на кредити для закупівлі нової техніки та технологій. В той же час більш низькі показники в інших галузях можуть вказувати на обмеженість кредитних можливостей через високий рівень конкуренції або знижену потребу в додаткових інвестиціях.

Загалом, можна констатувати, що структура кредитного портфелю АТ «ПриватБанк» продовжує адаптуватися до змінюваних економічних умов. Зростання кредитування в сегменті юридичних осіб та МСП вказує на підтримку бізнесу, що є важливим фактором для відновлення економічної стабільності в країні. Водночас зниження активності в певних галузях, таких як послуги та будівництво, може бути сигналом про необхідність перегляду кредитної політики банку щодо цих секторів.

2.3. Аналіз впровадження інноваційних технологій в банківське кредитування

Аналіз впровадження інноваційних технологій у банківське кредитування АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2022 по 2024 рік виявляє суттєві зміни у підходах до кредитування та обслуговування клієнтів. За цей період банк активно інтегрував новітні технології, що дозволило значно покращити ефективність процесів кредитування, знизити операційні витрати та підвищити якість обслуговування клієнтів. Ці технології включають використання автоматизації, штучного інтелекту, аналітичних платформ, а також інтеграцію мобільних додатків і електронних каналів для взаємодії з клієнтами. Впровадження таких інновацій сприяло більш швидкому та точному процесу прийняття рішень щодо видачі кредитів, забезпечуючи більш ефективне управління ризиками.

У 2022 році ПриватБанк розпочав активну реалізацію інновацій у напрямку автоматизації кредитних процесів. Першим значущим кроком було впровадження автоматизованих систем кредитного скорингу, що дозволило значно знизити час на прийняття рішення щодо надання кредитів. Цей процес заснований на аналізі великих даних, таких як платіжна дисципліна клієнта, його фінансова історія, а також інші соціально-економічні фактори, що дозволяють об'єктивно оцінити кредитоспроможність. Завдяки цьому, банк зміг не тільки підвищити точність оцінки, а й значно спростити процедуру отримання кредиту для клієнтів.

Також у 2022 році ПриватБанк активно почав використовувати технології штучного інтелекту для управління кредитними ризиками. Використання алгоритмів машинного навчання дозволило автоматизувати процеси прогнозування платоспроможності клієнтів, що допомогло банку

знижувати потенційні ризики неповернення кредитів та ефективніше управляти своїм кредитним портфелем.

На початку 2023 року банк перейшов до використання технологій машинного навчання для прогнозування платоспроможності клієнтів. Завдяки здатності машинного навчання аналізувати великі обсяги даних у реальному часі, ПриватБанк зміг не лише підвищити точність оцінки кредитоспроможності, але й передбачати можливі проблеми з поверненням кредиту, що дозволяє банку своєчасно вжити заходів щодо мінімізації ризиків. Використання алгоритмів для прогнозування дозволило більш точно оцінювати довгострокові ризики, що забезпечило банку стабільність кредитного портфеля навіть у нестабільних економічних умовах.

Особливо важливим кроком стало запровадження повністю цифрових продуктів для фізичних осіб, зокрема в онлайн-режимі. У 2023 році ПриватБанк успішно запустив платформу для онлайн-кредитування, де клієнти можуть подавати заявки на кредити та отримувати схвалення без необхідності відвідувати відділення банку. Ця інновація значно спростила доступ до кредитних продуктів для широкого кола клієнтів, скоротивши не тільки час на подачу заявки, але й збільшивши охоплення потенційних позичальників, в тому числі в регіонах, де фізична присутність банківських відділень обмежена. Відповідно до цього, ПриватБанк зміг значно розширити свою клієнтську базу, залучаючи нових користувачів, які раніше не мали доступу до традиційних кредитних продуктів.

Банк також запустив послугу повного цифрового обслуговування для малого та середнього бізнесу (МСП), що дало можливість підприємцям отримувати кредити на нових умовах, без тривалих процедур перевірки. Така інновація стала важливою для підтримки бізнесу в умовах економічної нестабільності та допомогла ПриватБанку зміцнити позиції серед банків для МСП.

Крім того, значною інновацією 2023 року стало впровадження технологій для автоматизованого моніторингу ризиків. ПриватБанк інтегрував

рішення для автоматичного виявлення аномальних транзакцій, що допомогло не тільки зменшити фінансові втрати через шахрайство, а й підвищити рівень безпеки клієнтів.

Крім того, у 2024 році ПриватБанк продовжив вдосконалення своїх цифрових платформ, зокрема через інтеграцію з мобільними додатками, що дозволило клієнтам здійснювати фінансові операції з кредитами в режимі реального часу. Мобільні додатки стали важливим елементом кредитування, забезпечуючи користувачам доступ до детальної інформації про кредитний ліміт, графіки платежів та історію платежів, а також можливість автоматичного продовження терміну кредитування чи коригування умов кредиту без необхідності звертатися до представників банку. Завдяки цьому банк зміг значно зменшити витрати на обслуговування та розширити спектр пропонованих послуг.

Іншою важливою інновацією стало використання технологій блокчейн для забезпечення прозорості та безпеки операцій з кредитування. ПриватБанк активно тестував блокчейн як інструмент для зберігання даних про кредити та транзакції, що дозволило підвищити рівень захисту інформації та знизити ризик шахрайства. Вдосконалення технологічних процесів також включало розвиток системи управління ризиками, що інтегрувала різні джерела даних та автоматизувала виявлення потенційних загроз для кредитного портфеля банку.

2024 рік відзначився подальшим розвитком технологічних рішень, зокрема через інтеграцію технологій блокчейн. ПриватБанк розпочав тестування блокчейн-платформ для зберігання інформації про кредити та фінансові транзакції. Цей крок сприяв підвищенню прозорості та безпеки операцій, а також зменшенню ризиків, пов'язаних з можливим маніпулюванням даними чи шахрайством.

Водночас було продовжено розвиток аналітичних платформ для більш точного прогнозування ризиків та моніторингу платоспроможності клієнтів. Використання великих даних та передових аналітичних інструментів

дозволило ПриватБанку більш оперативно реагувати на зміни в кредитному портфелі, що дозволило знизити ймовірність неплатежів та підтримувати стабільність в умовах економічної нестабільності.

Окрім того, ПриватБанк активізував впровадження рішень у сфері інтернет-платежів та фінансових технологій для підтримки клієнтів у процесі виплат по кредитах. Всі ці інновації мали на меті не тільки збільшення ефективності операцій, але й підвищення задоволення клієнтів через зручніші та швидші сервіси.

Впровадження інновацій у кредитування дозволило ПриватБанку суттєво знизити операційні витрати, поліпшити обслуговування клієнтів, а також підвищити ефективність управління кредитним портфелем. Такі інноваційні технології не лише забезпечили високий рівень автоматизації процесів, а й дозволили банку швидко реагувати на зміни економічної ситуації та адаптувати свої кредитні продукти до потреб клієнтів. Водночас зростання кредитних ризиків, особливо в умовах економічної нестабільності, змусило банк постійно удосконалювати алгоритми машинного навчання та вдосконалювати моделі оцінки ризиків для своєчасного виявлення потенційно небезпечних кредитних операцій.

Таким чином, впровадження інноваційних технологій у банківське кредитування АТ КБ «ПриватБанк» за період 2022–2024 років стало важливим етапом у розвитку банківської системи України. Це сприяло значному покращенню якості обслуговування клієнтів, підвищенню доступності кредитних продуктів, а також поліпшенню ефективності управління кредитними ризиками. Інтеграція новітніх технологій дозволила банку не лише оптимізувати свої операційні процеси, а й зміцнити конкурентні позиції на ринку.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1. Вдосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників з застосуванням цифрових технологій

Вдосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників із застосуванням цифрових технологій дозволяє суттєво змінити підхід до процесу кредитування, забезпечуючи високу точність, автоматизацію та більш справедливе оцінювання фінансових можливостей позичальників. Оскільки традиційні методи оцінки, які ґрунтуються в основному на кредитних історіях і фінансових звітах, часто є обмеженими та не охоплюють усіх аспектів платоспроможності, цифрові технології дають змогу значно розширити можливості для аналізу фінансового стану клієнтів.

1. **Використання великих даних (Big Data):** Відсутність традиційної кредитної історії у деяких клієнтів, особливо у молодих людей або тих, хто не користується банківськими послугами, часто стає перешкодою для отримання кредиту. Однак завдяки аналізу великих даних банки можуть створювати більш точні профілі кредитоспроможності, враховуючи інформацію, яка раніше не враховувалася в традиційних моделях. Використання даних з мобільних додатків, онлайн-платежів, даних про соціальну активність, покупки в інтернеті та інші види поведінкових даних дозволяють оцінювати позичальників з усіх аспектів їх фінансової активності. Компанії, як **ZestFinance** і **LendUp**, успішно застосовують аналіз великих даних для створення персоналізованих кредитних пропозицій, де основним фактором є не тільки кредитна історія, а й інші поведінкові показники.

2. Штучний інтелект (AI) і машинне навчання (ML):

Застосування штучного інтелекту та машинного навчання в процесі кредитного скорингу дозволяє автоматизувати і значно покращити оцінку кредитоспроможності. AI аналізує велику кількість змінних даних та будує складні моделі прогнозування, що дозволяє більш точно оцінити здатність позичальника повернути кредит. Машинне навчання також дозволяє постійно вдосконалювати моделі на основі нових даних, що забезпечує більш об'єктивний підхід до оцінки ризиків. Наприклад, **Upstart** використовує алгоритми машинного навчання для покращення процесу прийняття рішень, що дозволяє знижувати рівень відмов та покращувати точність прогнозів на основі доступних даних.

3. Блокчейн для зберігання та верифікації кредитної історії:

Блокчейн дозволяє забезпечити прозорість і безпеку зберігання кредитних історій. Ця технологія гарантує, що дані про позичальників не можуть бути змінені без відслідковування, що значно знижує ризик шахрайства або маніпуляцій з боку позичальника. Вона також дозволяє клієнтам мати доступ до своєї кредитної історії в будь-який час і контролювати, хто має до неї доступ. У свою чергу, фінансові установи можуть ефективно взаємодіяти один з одним, обмінюючись даними про позичальників, гарантуючи прозорість і точність інформації. Система **Experian** використовує блокчейн для створення безпечних реєстрів кредитних історій, що дозволяє уникати фальсифікацій даних і прискорювати процес ухвалення рішень.

4. Інтеграція альтернативних даних:

Традиційно банківські установи оцінюють кредитоспроможність позичальника за допомогою лише фінансових даних і кредитної історії. Однак все більше установ починають інтегрувати альтернативні дані, які допомагають створити більш об'єктивну картину платоспроможності. Альтернативні дані, такі як історія оренди, сплата рахунків за комунальні послуги, поведінка в соціальних мережах, покупки в інтернеті, можуть бути використані для оцінки здатності позичальника повернути борг. Цей підхід особливо важливий для тих

позичальників, які не мають традиційної кредитної історії або користуються тільки неформальними фінансовими каналами. Наприклад, **LenddoEFL** використовує альтернативні дані для оцінки кредитоспроможності, даючи можливість одержати кредити тим, хто зазвичай не мав би доступу до традиційного кредитування.

5. **Біометричні технології для перевірки ідентифікації:** У процесі оцінки кредитоспроможності, важливо забезпечити точну ідентифікацію позичальника. Біометрія може значно підвищити безпеку процесу, дозволяючи підтвердити особу позичальника за допомогою відбитків пальців, розпізнавання обличчя чи голосу. Це знижує ризик шахрайства та дозволяє банкам точно перевіряти ідентичність клієнтів. В таких країнах, як Китай, **Ant Financial** активно використовує біометричні технології для підвищення безпеки кредитування і зниження ризиків, пов'язаних з фальшивими даними клієнтів.

6. **Динамічне оцінювання кредитоспроможності:** Цифрові технології дозволяють проводити не тільки разову оцінку кредитоспроможності, а й постійно моніторити фінансові показники позичальника в реальному часі. Це дає можливість коригувати умови кредиту в залежності від зміни фінансового стану клієнта. Наприклад, **Kiva** використовує платформу для мікрокредитування, що дозволяє автоматично відслідковувати поведінку позичальників і адаптувати умови кредитування на основі змін у їх фінансовому стані.

7. **Смарт-контракти для автоматизації процесу кредитування:** Смарт-контракти, які автоматично виконуються після виконання певних умов, також можуть бути використані для спрощення процесу оцінки кредитоспроможності. Наприклад, **Ethereum** дозволяє створювати смарт-контракти, які можуть автоматично перевіряти кредитоспроможність позичальників і здійснювати оплату на основі визначених умов без необхідності втручання з боку людини. Це дозволяє скоротити витрати на адміністрування і знизити ризик людських помилок.

Загалом, ці цифрові технології не лише дозволяють банкам більш точно оцінювати кредитоспроможність позичальників, але й значно знижують витрати, підвищують швидкість обробки заявок та забезпечують доступність фінансування для ширшої аудиторії. Крім того, завдяки застосуванню таких інструментів, як штучний інтелект, блокчейн та альтернативні дані, банки можуть знижувати ризики і зробити процес кредитування більш прозорим і ефективним.

3.2. Перспективи інтеграції зарубіжного досвіду цифрових кредитних інновацій

Інтеграція блокчейн-технологій у банківське кредитування вже активно застосовується в ряді країн, таких як США, Німеччина та Китай, де ці інноваційні рішення допомагають забезпечити високу безпеку транзакцій, зменшити витрати та підвищити прозорість фінансових операцій. Отже перспективним буде використати зарубіжний досвід.

Одним з прикладів застосування блокчейн-технологій для забезпечення безпеки в банківському кредитуванні є **JPMorgan Chase**, яка впровадила технології блокчейн для забезпечення прозорості і безпеки своїх операцій. Банки використовують блокчейн для створення безпечних каналів для зберігання даних і проведення операцій, що зменшує ймовірність шахрайства, оскільки всі транзакції зафіксовані в блоках, що унеможлиблює їх зміну без відслідковування.

Наприклад, в рамках ініціативи **Quorum** — власного блокчейн-платформу JPMorgan Chase, банк намагається створити екосистему для банківських послуг, зокрема для фінансових операцій і кредитування. У результаті знижуються можливості для шахрайства та зловживань, оскільки будь-яка зміна даних повинна бути підтверджена більшістю учасників мережі.

Напрямок полегшення доступу до кредитної історії та інформації розкривається за допомогою блок-чейн-технології. Блокчейн-технології можуть значно покращити доступ до кредитної інформації та історій у різних країнах. Один із прикладів — **Experian**, який впровадив технології блокчейн для створення прозорих і захищених реєстрів для зберігання кредитної історії своїх клієнтів. За допомогою цієї технології користувачі можуть самостійно контролювати доступ до своїх кредитних записів і делегувати право на їх перевірку лише перевіреним фінансовим установам, що зменшує можливості для викрадення даних або фальсифікації історії.

Інший приклад — ініціатива **Credit Suisse** щодо використання блокчейн-технологій для створення прозорих, не змінних баз даних для фіксації кредитних і фінансових операцій, що дозволяє знижувати витрати на верифікацію та звітність, а також прискорювати процес прийняття рішень про видачу кредитів.

Блокчейн в напрямку **зниження витрат на транзакції та прискорення процесу кредитування** може значно скоротити витрати на кредитування завдяки автоматизації процесів через смарт-контракти. Прикладом може служити проект **Deutsche Bank**, який активно тестує використання смарт-контрактів для обробки кредитних заявок і перевірки фінансової документації. Цей процес дозволяє автоматизувати багато етапів обробки транзакцій, що знижує потребу у посередниках і зменшує час обробки кредитних заявок.

Також, прикладом використання блокчейну для прискорення кредитування є ініціативи банків в **Китаї**, зокрема **Ant Financial** (дочірня компанія Alibaba), яка інтегрувала блокчейн у свої фінансові послуги для забезпечення швидкого і безпечного оброблення мікрокредитів. Завдяки автоматизованим процесам і блокчейн-рішенням, компанія здатна обробляти тисячі кредитних заявок щодня за лічені хвилини, знижуючи витрати на адміністрування та прискорюючи прийняття рішень.

Вдосконалення механізмів міжнародного кредитування є важливим в розвитку кредитування. Блокчейн значно полегшує транскордонні операції,

зокрема для банків, які мають справи з міжнародними кредитами. Прикладом може служити проект **Ripple**, який активно працює над створенням блокчейн-рішення для міжнародних платежів та кредитування. Ця система дозволяє здійснювати миттєві трансакції між різними валютами за мінімальні витрати, завдяки використанню технології блокчейн. Ripple дозволяє банкам здійснювати міжнародні перекази у реальному часі, знижуючи ризики, витрати та час, необхідний для обробки кредитів та фінансових операцій.

У США компанія **IBM** розробила платформу для міжнародного кредитування під назвою **World Wire**, яка використовує блокчейн для миттєвих трансакцій між фінансовими установами з різних країн. Ця платформа дозволяє скоротити витрати на міжнародні операції і забезпечує прозорість на всіх етапах процесу.

Для ефективної інтеграції блокчейн-технологій у систему кредитування, важливо впровадити регулювання. Одним з кроків у цьому напрямі є ініціатива **European Union Blockchain Observatory and Forum**, яка займається розробкою регулювань і стандартів для використання блокчейн в фінансових послугах, включаючи банківське кредитування. Цей орган працює над створенням єдиних стандартів для застосування блокчейну в Європі, що дозволить знизити правові ризики і підвищити стабільність фінансових операцій, використовуючи новітні технології.

Одним з таких напрямків є **покращення процесу управління кредитними ризиками**. Блокчейн дозволяє забезпечити більш ефективне зберігання та обробку даних про боржників, що робить можливим застосування більш точних алгоритмів для оцінки кредитних ризиків. Так, використання дистрибутивного реєстру дозволяє зібрати всю необхідну інформацію в єдину базу даних, яку можна перевіряти та оновлювати в реальному часі. Прикладом такої ініціативи є проект банку Santander, який використовує блокчейн для моніторингу та аналізу поведінки позичальників, що дозволяє знижувати ймовірність невиконання та своєчасно виявляти потенційно проблемні кредити. Завдяки автоматизованим механізмам оцінки

ризиків, банки можуть більш точно передбачати ймовірність дефолту і приймати рішення на основі більш детальної інформації.

Оптимізація процесу ідентифікації клієнтів також є важливим аспектом, де блокчейн має значний вплив. Використання цієї технології для створення прозорих і надійних ідентифікаційних систем дозволяє значно зменшити час на перевірку клієнтів і підвищити точність ідентифікації. Важливим прикладом є ініціативи, як Shufti Pro, яка інтегрує блокчейн для автоматизованої перевірки ідентичності в процесі кредитування, що дозволяє зменшити ризики шахрайства і помилок при обробці даних. Це дає можливість прискорити процес видачі кредитів та зробити його більш доступним і безпечним, одночасно знижуючи витрати на адміністрування процесу ідентифікації.

Додатково, блокчейн може **забезпечити більшу фінансову інклюзивність**, що є критичним аспектом для багатьох країн з недостатньо розвиненою банківською інфраструктурою. В таких регіонах блокчейн може стати ключем до створення доступних і надійних фінансових систем для широкого кола осіб, особливо тих, хто не має доступу до традиційних банківських послуг. Так, у проектах, як BitPesa, що використовують блокчейн для забезпечення фінансових послуг в Африці, можна бачити значний прогрес у напрямку забезпечення доступу до кредитування для тих, хто традиційно є поза фінансовою системою. Ці рішення дозволяють здійснювати кредити навіть в регіонах з обмеженою інфраструктурою, де традиційні банки не здатні надавати послуги.

Блокчейн також **сприяє поліпшенню ліквідності на ринку кредитування**, що забезпечує більш швидке та ефективне фінансування. Застосування токенизації активів дозволяє створювати нові інструменти для інвестування в кредити, роблячи їх більш доступними для інвесторів. Так, проект Figure Technologies використовує блокчейн для створення токенизованих позик, що дозволяє інвесторам брати участь у фінансуванні кредитів та отримувати дохід від їх обслуговування без необхідності

фізичного володіння активами. Це також забезпечує більшу ліквідність на ринку, що може знизити вартість кредитування для кінцевих позичальників.

Ще однією важливою перевагою є **автоматизація фінансових процесів через смарт-контракти**, що дозволяє значно знизити ризики помилок та зловживань, а також покращити ефективність обробки кредитних заявок. Наприклад, банки можуть використовувати смарт-контракти для автоматичної перевірки кредитних умов та виконання платіжних зобов'язань без втручання людини, що значно спрощує процес прийняття рішень. Так, у Нідерландах кілька банків вже випробовують використання смарт-контрактів для автоматичного виконання кредитних угод в рамках платформи блокчейн, що дозволяє зменшити час і витрати на обробку заявок та скоротити ймовірність людських помилок.

Також в США активно розробляються регулювання для використання цифрових активів і блокчейн у фінансовому секторі через такі органи, як **U.S. Securities and Exchange Commission (SEC)**, що намагаються створити правову базу для безпечного використання блокчейну в банківському кредитуванні, забезпечуючи рівні умови для всіх учасників ринку.

Ці приклади можна використати для удосконалення цифрових кредитних технологій у ПриватБанку.

Отже, інтеграція блокчейн-технологій у банківське кредитування створює нові можливості для покращення процесів безпеки, ефективності, доступності та прозорості фінансових послуг. Однак, успішна реалізація цих технологій потребує комплексного підходу, що включає не лише технологічні інновації, але й відповідне регулювання та стандартизацію.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження були зроблені наступні висновки:

1. Цифрові кредитні інновації значно покращують взаємодію між банками та клієнтами, зокрема через персоналізацію кредитних продуктів, що ґрунтується на аналізі фінансових звичок споживачів та дозволяє розробляти індивідуальні пропозиції, що задовольняють їхні потреби та підвищують рівень задоволеності. Окрім того, важливим елементом цифрових інновацій є забезпечення безпеки кредитних операцій, де технології блокчейн гарантують прозорість і захист транзакцій, а автоматизовані системи виявлення шахрайства знижують фінансові ризики. Таким чином, ці інновації не лише оптимізують діяльність банківських установ, але й змінюють парадигму фінансових взаємодій, розширюючи доступ до послуг, підвищуючи конкурентоспроможність банків і сприяючи розвитку фінансового ринку в умовах цифрової трансформації економіки.

2. Цифрові кредитні інновації є основним фактором трансформації банківського кредитування в умовах швидкого розвитку технологій та глобалізації економіки. Вони не лише змінюють традиційні підходи до надання кредитів, а й сприяють підвищенню ефективності кредитних процесів, оптимізації операцій та зниженню витрат. Впровадження таких технологій, як штучний інтелект, аналітика великих даних, блокчейн, мобільні платформи та інші інструменти для автоматизації та персоналізації кредитування, дозволяє значно покращити доступність фінансових послуг для різних категорій клієнтів, включаючи малий бізнес та віддалені регіони. Це дозволяє банкам знижувати ризики, оптимізувати управління портфелем та підвищувати рівень безпеки операцій через автоматизовані системи виявлення шахрайства та використання блокчейн-технологій для забезпечення прозорості і захисту даних. У свою чергу, цифровізація банківських процесів також змінює парадигму взаємодії з клієнтами, зменшуючи необхідність фізичних відвідувань відділень та надаючи можливість здійснювати операції

через мобільні додатки або онлайн-платформи. Відповідно, класифікація цифрових кредитних інновацій дозволяє не тільки систематизувати різноманіття технологічних рішень у кредитуванні, а й окреслити основні напрямки, що забезпечують стабільний розвиток фінансових установ у цифрову епоху, відкриваючи нові можливості для розширення доступу до фінансування, підвищення конкурентоспроможності банків та забезпечення більшої гнучкості в управлінні кредитними ризиками.

3. Зарубіжний досвід у застосуванні цифрових кредитних інновацій показує значну еволюцію кредитних процесів, які активно трансформуються завдяки сучасним технологіям, зокрема штучному інтелекту, великим даним, блокчейн-технологіям та автоматизації. Країни з розвиненою фінансовою інфраструктурою, такі як США, Великобританія, Німеччина та Японія, є піонерами впровадження цифрових платформ, що дозволяють значно спростити та прискорити процеси кредитування, знижуючи витрати на обслуговування клієнтів та зменшуючи час, необхідний для ухвалення рішень. У цих країнах широко застосовуються мобільні додатки, онлайн-платформи та механізми P2P-кредитування, що дозволяють клієнтам безпосередньо взаємодіяти з фінансовими установами без потреби фізичного відвідування банківських відділень, а також скорочують операційні витрати завдяки використанню автоматизованих систем для оцінки кредитоспроможності позичальників. Зокрема, в США та Великобританії активно використовуються алгоритми штучного інтелекту та аналітика великих даних для точнішої оцінки кредитних ризиків, що дозволяє підвищити персоналізацію кредитних умов. Інтеграція блокчейн-технологій забезпечує прозорість і безпеку операцій, знижуючи ризики шахрайства та оптимізуючи транзакційні процеси. Окрім того, країни, такі як Німеччина та Японія, активно розвивають цифрові небанківські фінансові установи, що дозволяє знижувати витрати на фізичну інфраструктуру і надає широкому колу користувачів доступ до кредитування через інтернет. Загалом, досвід цих країн свідчить про великий потенціал цифрових інновацій у фінансовому секторі для покращення доступності,

ефективності та безпеки кредитних послуг, при цьому сприяючи економічному розвитку, зокрема для малого та середнього бізнесу. Однак, незважаючи на значні досягнення, існують певні виклики, зокрема з регулюванням нових технологій, захистом даних і забезпеченням справедливості в наданні фінансових послуг.

4. АТ «ПриватБанк» є ключовим гравцем на фінансовому ринку України, який успішно поєднує інноваційні технології та традиційні банківські послуги для забезпечення високого рівня обслуговування широкого кола клієнтів. З моменту свого заснування банк пройшов значний шлях розвитку, ставши одним із найбільших та найнадійніших фінансових інститутів країни. Держава, ставши його єдиним акціонером у 2016 році, забезпечила стабільність установи, що стало важливим чинником у підтримці довіри клієнтів і сприяло розвитку цифрових продуктів, таких як «Приват24», які значно підвищили ефективність банківських операцій. Незважаючи на складну макроекономічну ситуацію в Україні, спричинену військовими подіями, «ПриватБанк» продовжує зміцнювати свою позицію на ринку, активно підтримуючи соціальні ініціативи та працюючи над розширенням кредитного портфеля для фізичних осіб та малого і середнього бізнесу. Однак, не зважаючи на високий рівень стабільності та інноваційності, банк також стикається з викликами, зокрема зниженням міжнародних рейтингів, що є наслідком складної економічної ситуації в країні. Це вказує на необхідність подальших зусиль щодо адаптації до змінюваних умов та підтримки надійності фінансових установ в умовах глобальних економічних нестабільностей.

5. Провівши аналіз динаміки кредитного портфелю за 2022-2023 роки свідчить про стійке зростання загальної суми кредитів, зокрема через збільшення портфелів у деяких категоріях, таких як кредити юридичним особам, фінансовий лізинг та кредити на придбання авто. Однак зменшення обсягів іпотечних та споживчих кредитів є наслідком високих процентних ставок і економічної невизначеності, що обмежує попит. Важливими

аспектами є також зростання резервів під очікувані збитки, що свідчить про обережність банку в управлінні ризиками в умовах економічної нестабільності. Розподіл кредитного портфелю по класах ризику демонструє значну частку кредитів, наданих надійним позичальникам з низьким рівнем ризику, але також присутній певний рівень кредитного ризику, який потребує уважного моніторингу. Зокрема, виявлено значну частку знецінених кредитів, що свідчить про труднощі в окремих сегментах, але стратегія банку залишається спрямованою на стабільність та підтримку малого і середнього бізнесу, що є ключовим елементом в структурі його портфеля.

6. Аналіз впровадження інноваційних технологій у банківське кредитування АТ КБ «ПриватБанк» за період 2022–2024 років виявляє значні зміни в організації та проведенні кредитних операцій, що сприяли покращенню ефективності банку, зниженню витрат та підвищенню рівня обслуговування клієнтів. Всі впроваджені технології, зокрема автоматизація кредитного скорингу, застосування штучного інтелекту та машинного навчання, цифрові платформи для онлайн-кредитування, а також використання блокчейн-технологій, дозволили значно оптимізувати процеси оцінки кредитоспроможності та управління кредитними ризиками. ПриватБанк зміг не лише спростити доступ до кредитних продуктів, але й знизити час на прийняття рішень щодо кредитування, що особливо важливо в умовах економічної нестабільності. Завдяки автоматизації та використанню аналітичних платформ для прогнозування ризиків, банк зменшив ймовірність неплатежів та зміцнив свій кредитний портфель. Крім того, інтеграція мобільних додатків та онлайн-каналів обслуговування допомогла збільшити доступність банківських продуктів для широкої аудиторії клієнтів, зокрема для малого та середнього бізнесу, що зробило фінансові послуги доступнішими, а також дозволило залучити нових користувачів. Інноваційні підходи дозволили ПриватБанку не тільки покращити якість сервісу, а й забезпечити безпеку та прозорість операцій, що сприяло зміцненню його конкурентних позицій на ринку. Загалом, стратегія інновацій у кредитуванні

стала важливим чинником успіху банку, оскільки вона дала змогу адаптуватися до нових умов ринку та підвищити стійкість до можливих фінансових ризиків.

7. Вдосконалення оцінки кредитоспроможності позичальників за допомогою цифрових технологій має значний потенціал для трансформації процесу кредитування, забезпечуючи точність, автоматизацію та більшу доступність фінансування. Застосування великих даних дозволяє створювати більш точні профілі клієнтів, враховуючи не лише традиційну кредитну історію, а й поведінкові дані, що дозволяє оцінювати платоспроможність позичальників, навіть якщо у них немає формальної кредитної історії. Штучний інтелект та машинне навчання використовуються для побудови складних моделей прогнозування, які підвищують точність ухвалення рішень, а блокчейн технології забезпечують прозорість і безпеку обробки даних, знижуючи ризики шахрайства. Інтеграція альтернативних даних, таких як історія оренди або сплата комунальних послуг, а також біометричні технології для перевірки ідентичності, дають змогу значно покращити оцінку ризиків і підвищити безпеку процесу. Смарт-контракти, які автоматизують виконання умов кредитних угод, дозволяють скоротити час обробки заявок та знизити адміністративні витрати. Цифрові технології також дозволяють здійснювати динамічне оцінювання фінансового стану позичальника в реальному часі, що дає змогу коригувати умови кредитування, якщо це необхідно, а також забезпечити доступність кредитних послуг для широкого кола клієнтів. Таким чином, цифрові інновації відкривають нові можливості для ефективної і справедливої оцінки кредитоспроможності, знижують ризики та витрати, а також забезпечують швидке та доступне фінансування для більшої кількості позичальників.

8. Інтеграція блокчейн-технологій у банківське кредитування представляє значні перспективи для покращення безпеки, ефективності та прозорості фінансових операцій. В країнах, таких як США, Німеччина та Китай, блокчейн вже активно використовуються для створення безпечних

каналів для зберігання та обробки даних, що знижує ризик шахрайства і підвищує довіру до фінансових послуг. Наприклад, ініціативи JPMorgan Chase та Experian демонструють успішне використання блокчейну для забезпечення прозорості у кредитуванні та захисту кредитних історій. Технології, такі як смарт-контракти, зменшують витрати та час на обробку кредитних заявок, автоматизуючи процеси та прискорюючи ухвалення рішень, як це показують приклади з Deutsche Bank та Ant Financial. Блокчейн також забезпечує зниження витрат на транскордонні операції, що робить міжнародне кредитування більш ефективним, як вказує проект Ripple. Важливим аспектом є також автоматизація оцінки кредитних ризиків та удосконалення процесу ідентифікації клієнтів, що допомагає знизити ймовірність помилок і шахрайства. Крім того, блокчейн може значно сприяти фінансовій інклюзивності, надаючи доступ до кредитних послуг навіть тим, хто не має доступу до традиційних банківських систем. Задля успішної реалізації цих технологій важливе не лише технологічне вдосконалення, але й розробка регулювання та стандартів, що забезпечать стабільність та безпеку фінансових операцій. Таким чином, використання досвіду зарубіжних країн у застосуванні блокчейн-технологій може стати важливим кроком у розвитку та удосконаленні цифрових кредитних послуг у ПриватБанку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрєєва А.В. Роль фінансових інновацій в розвитку ринку банківських послуг. Банківські послуги. 2010. № 6. С. 31-35.
2. Родін Д. Я. Формування і просування фінансових інновацій банківського інституту на банківському ринку кредитних послуг. Фінансова аналітика: проблеми і рішення. 2015. № 22. С. 20.
3. Крістенсен К., Оджомо Е., Діллон К. Парадокс процвітання. Як інновації можуть вивести нації з бідності. Старого Лева. 2024. 416с.
4. Hamermesh M. Economy is everywhere. McGraw -Hill/Irwin, 2016. 264 p.
5. Серебряков С. В. Фінансові інновації: необхідність та достатність. Організація та управління. 2001. № 4. С. 6.
6. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу. Київ: Києво-Могилянська академія. 2011. 244 с.
7. Drucker P., Noel J. Innovation and Entrepreneurship: Practices and Principles. The Journal of Continuing Higher Education: 1986, Vol. 34, №1, pp. 22-23.
8. Merton R.C. Financial innovation and economic performance. *Continental Bank. Journal of Applied Corporate Finance* 4, no. 4 (winter, 1992). PP. 12-22.
9. Minsky H. Schumpeter: Finance and Evolution. *Evolving Technology and Market Structure: Studies of Schumpeterian Economics. The University of Michigan Press*, 1990.
10. Шуба М. В., Рудник А. О. Світові тренди банківських інновацій. Ефективна економіка. 2015. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4638>.

11. Вовчак О. Д., Гонгало Н. М. Цифрові інновації та їхній вплив на конкурентноспроможність банків. *Вісник Університету банківської справи*. 2020. № 3. С. 46–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2020_3_9
12. Грекхем Б. Розумний інвестор. Стратегія вартісного інвестування. пер. Олена Кальнова. К.: Наш Формат, 2019. 544 с.
13. Веселий І.О. Аналіз цифровізації роздрібного сегменту української банківської системи. *Збірник наукових праць ДонНТУ*. №2(28), 2023. С. 76-83. DOI: [http://doi.org/10.31474/1680-0044-2023-2\(28\)-76-83](http://doi.org/10.31474/1680-0044-2023-2(28)-76-83)
14. Луців, Б. Банківський маркетинг в умовах цифрової глобалізації. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 1. С. 20-32.
15. Чубук Л. П., Яценко О. В., Овандер Н. Л. Вплив цифрової економіки на зміну моделей бізнесу та фінансового управління: інституціоналізація цифрових трансформацій. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2024. № 1. С. 58-64. DOI: 10.31673/2415- 8089.2024.010008
16. Мишкін Ф.С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків; пер. з англ. С. Панчишин, Г. Стеблій, А. Стасишин. Київ: Основи, 1998. 963 с.
17. Чийпеш Н. М. Розвиток цифрових інновацій на кредитному ринку в структурі національної економіки України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка». – Національний університет «Чернігівська політехніка», Міністерство освіти і науки України, Чернігів, 2024.
18. What neobanks are, how they work and the top neobanks in the US & world in 2022. URL: <https://www.insiderintelligence.com/insights/neobanks-explainedlist/>
19. Neobanking in the USA. URL: <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/neobanking/united-states>

20. Mühlberg B. The UK's Best Challenger Banks 2022: Fees, Exchange Rates, Usability, Features, and More. URL: <https://www.monito.com/en/wiki/top-threechallenger-banks-uk>
21. Дубина М., Шеремет О. Розвиток e-banking: світовий та вітчизняний досвід. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2020. № 2. С. 154–16
22. економіки та управління. 2020. № 2. С. 154–16
23. Neobanking in Europe. URL: <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/neobanking/europe>
24. Маслій Н.Д., Яцкевич І.В. Fintech Німеччини та України: тенденції, перспективи та інвестиції. *Науковий погляд: економіка та управління*. №3 (79) / 2022. С. 191-199.
25. Top 10 Mobile Banking Services in Asia Pacific 2023. TABInsights. 2024. URL: <https://tabinsights.com/apac-and-mea-rankings/best-mobile-banking-services>
26. Choi J., Erande Ya., Yu Ya., Aquino C. J. Emerging Challengers and Incumbent Operators Battle for Asia Pacific's Digital Banking Opportunity. 2021. URL: https://web-assets.bcg.com/53/42/92f340e3_45dab62aa227fd53ccd4/asian-digital-challengerbank.pdf
27. ПриватБанк – беремо і робимо. *privatbank.ua*. URL: <https://privatbank.ua/>
28. Статут акціонерного товариства комерційний банк «Приватбанк». URL: https://static.privatbank.ua/files/statut_privatbank.pdf.
29. Фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанку» 2021 року. URL: https://static.privatbank.ua/files/doc2_09092022.pdf
30. Фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанку» 2022 року. URL: https://static.privatbank.ua/files/doc2_09092023.pdf
31. Фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанку» 2023 року. URL: https://static.privatbank.ua/files/doc2_09092024.pdf
32. Паперник С. Необанки: закордонна історія та українська перспектива. *Юридична Газета online*. URL: <https://yur->

[gazeta.com/publications/practice/inshe/
ukrayinska-perspektiva.html](https://gazeta.com/publications/practice/inshe/ukrayinska-perspektiva.html)

neobanki-zakordonna-istoriya-ta-

33. Chennai, Tamil Nadu. Securing the Future of Finance: How AI, Blockchain, and Machine Learning Safeguard Emerging Neobank Technology Against Evolving Cyber Threats. Partners Universal Innovative Research Publication (PUIRP). 2023. Vol. 01. Is.01. P. 54-55. DOI:10.5281/zenodo.10001735